

Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 0. december 2006

3. udkast

ÆF fra S og RV og betækningsbidrag fra S, SF og EL

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om fødevarer, lov om næringsbrev til føde varebutikker og lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

(Strafskærkelse, næringsbrev til føde varevirksomheder og inddragelse heraf, udveksling af oplysninger m.v.)

[af familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 5 ændringsforslag til lovforslaget. Familie- og forbrugerministeren har stillet ændringsforslag nr. 2. Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1, og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 3-5.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 4. oktober 2006 og var til 1. behandling den 10. oktober 2006. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i ∞ møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og familie- og forbrugerministeren sendte den 26. juni 2006 dette udkast til udvalget, jf. folketingsåret 2005-06, alm. del – bilag 541. Den 4. oktober 2006 sendte familie- og forbrugerministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Dansk Handel & Service,
Danske Slagtermestres Landsforening,
Fagligt Fælles Forbund,
Ib Holm, Ringsted,
Nærbutikkernes Landsforening og
Peer Risager, Sæby.

Familie- og forbrugerministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Danske Slagtermestres Landsforening og Nærbutikkernes Landsforening mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til familie- og forbrugerministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et samråd med udvalget den 22. november 2006. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af spørgsmålet.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 54 spørgsmål til familie- og forbrugerministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

[]

Det er helt afgørende for Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget, at fødevarer sikkerheden er optimal, samt at der er et velfungerende fødevarer kontrolsystem i Danmark.

Der har desværre igennem længere tid været en tendens til, at nogle fødevarer virksomheder ingen respekt har for den gældende lovgivning. Derfor er det nødvendigt, at der målrettet og konsekvent bliver sanktioneret over for disse virksomheders lovovertrædelser. Dansk Folkeparti har derfor indgået en aftale med regeringen om en nultoleranceplan på fødevarerområdet, og det er denne aftale, der udmøntes med dette lovforslag.

Dansk Folkeparti har endvidere aftalt med regeringen, at der på finansloven for 2007 tilføres midler til nultoleranceplanen, samt at der drøftes eventuelle yderligere tiltag på fødevarer kontrolområdet. Dansk Folkeparti ser frem til, at der sidst på året i 2006 foreligger resultater af dels en uafhængig ekspertundersøgelse af fødevarer kontrollen og dels en beretningsundersøgelse, som udarbejdes af Rigsrevisionen efter anmodning fra Statsrevisorerne.

Dansk Folkeparti støtter derfor lovforslagets intentioner.

[]

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget finder, at de mange fødevarer skandaler, der er blevet optrevet over en længere tid er helt uacceptable. Forbrugere skal være sikre på, at det ikke er gammelt kød, der ligger i kølemontreterne.

Desværre er der ingen tvivl om, at nedskæringerne i budgetterne, som regeringen har foretaget sammen med Dansk Folkeparti, i høj grad er årsag til, at kontrollen ikke har været tilstrækkelig.

112 mio. kr. mindre til fødevarer kontrol siden regeringsskiftet i 2001 og en betydelig personalereduktion på 200 medarbejdere har sin konsekvens. At tro andet er naivt.

Debatten i forbindelse med de mange kødskandaler har vist, at familie- og forbrugerministeren må gøre sit arbejde bedre.

Det er desværre nødvendigt at stramme lovgivningen, når der i fødevarebranchen er brodne kar som engrosvirksomhederne Tullin Food og Tannis Food, som er virksomheder, der først og fremmest er blevet kendt fordi de fødevarer, de har solgt, ikke har levet op til lovgivningens krav

Socialdemokratiet gav allerede i 2002 ved behandlingen af lovforslaget nr. L 66 om skærpede bøder udtryk for, at det var nødvendigt, også at have mulighed for at fratage virksomhedsejere retten til at drive virksomhed, hvis lovgivningen blev groft overtrådt.

Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten fremsatte i foråret 2006 beslutningsforslag nr. B 135 om styrkelse af fødevaresikkerheden ved at fratage erhvervsdrivende, der gentagne gange har overtrådt fødevarelovgivningen, retten til at drive fødevarevirksomhed. I følge dette beslutningsforslag skulle erhvervsdrivende kunne miste retten til at drive fødevarevirksomhed i forbindelse med grove overtrædelser af fødevarelovgivningen. Det blev ikke vedtaget, men familie- og forbrugerministeren gav tilsagn om at fremsætte et lovforslag, der kunne løse problemet med den manglende fødevarekontrol.

Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten fremsatte også et beslutningsforslag om at tilføre fødevarestyrelsen yderligere ressourcer. Det blev heller ikke vedtaget.

Familie- og forbrugerministeren har nu fremsat dette lovforslag om strafskærpe, næringsbrev og inddragelse af næringsbrevet. Det er Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten positive over for. Det er dog naturligvis afgørende, når disse partier bidrager til at indføre disse restriktioner, som partierne selv har efterlyst, og som lovforslaget indeholder, at lovforslaget så også rammer rigtigt.

Det er afgørende, at Familie- og forbrugerministeren indretter loven, så retssikkerheden ikke med rimelighed kan anfægtes. Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten havde derfor foretrukket, at der i lovforslaget var sikret en mulighed for hurtigt at få vurderet en frakendelse af retten til at drive fødevarevirksomhed ved domstolene eller ved en anden uafhængig juridisk instans. Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten finder, at det er særligt bekymrende, at nedskæringerne på fødevarekontrollen har ført til, at kvaliteten af kontrollens afgørelser ofte er af tvivlsom kvalitet, fordi der ikke er tid til et kvalificeret tilsyn.

□

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget er stærkt kritiske over for en række af de ændringer af fødevareloven, som der bliver lagt op til med dette lovforslag.

For det første mener Det Radikale Venstre, at det ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt er uacceptabelt, at fødevarekontrollanter midlertidigt kan inddrage en virksomheds næringsbrev, uden at denne inddragelse kan prøves for en dommer inden for få dage. På tilsvarende vis er det ikke i orden, at en virksomhed kan pådømmes endda meget store bøder på op til 80.000 kr. uden at have andre muligheder for at protestere mod bøden end at undlade at betale den og imødesee en politianmeldelse. I de fleste lovlydige menneskers øjne er en politianmeldelse en meget alvorlig sag, som mere end antyder, at der er foregået noget ulovligt i en virksomhed, selv om dette ikke er tilfældet.

Lovforslaget lægger op til, at der kan gå op til 4 uger før en sådan midlertidig inddragelse af næringsbrevet eller en administrativ bøde kan prøves ved en domstol, og inden da vil mange virksomheder for længst have mistet deres kundegrundlag.

Det Radikale Venstre har derfor stillet ændringsforslag, om en hurtig domstolsprøvelse af den midlertidige frakendelse af næringsbrevet.

Ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt er det særligt bekymrende, at fødevarekontrollanterne med dette lovforslag gives flere og stærkere beføjelser, uden at de store ressourceproblemer i fødevarekontrollen er blevet løst. Endvidere stiller lovforslaget heller ikke krav til kvaliteten og ensartetheden af afgørelserne fra kontrollørerne. Der er påvist fejl i hver fjerde fødevarekontrolrapport. Samtidig fortæller fødevarekontrollanter til medierne om et stigende arbejdspress og problemer med at overholde de planlagte tilsyn. Reglerne er ikke særlig klare, og kontrollørernes afgørelser beror ofte på skøn i konkrete situationer. Det giver uensartede afgørelser og gør det svært for virksomhederne at vide, hvad de kan regne med.

Det Radikale Venstre mener, at lovforslagets nærmest bevidstløse fokusering på at hæve bødeniveauet for at komme lovovertrædere til livs er udtryk for et vildspor.

Det Radikale Venstre havde langt hellere set, at ministeren havde taget initiativ til en ændring af fødevarekontrollen med inspiration fra arbejdsmiljøområdet. Pointen herfra er, at virksomheder, der har et konkret problem f.eks. med det fysiske eller psykiske arbejdsmiljø af Arbejdstilsynet kan påbydes at søge problemet løst ved hjælp af rådgivning fra en autoriseret arbejdsmiljørådgiver.

På tilsvarende vis kunne en række af de problemer med f.eks. etablering og overholdelse af egenkontrolprogrammer hos f.eks. mindre detailhandlere løses langt bedre til fordel for forbrugernes fødevarsikkerhed med et påbud om at søge rådgivning end ved at tildele en eller flere bøder.

Påbudt rådgivning kan forebygge, at nye overtrædelser af fødevarelovgivningen opstår, hvorimod den bevidstløse fokusering på bøder skaber frustration hos virksomhedsledere, som i mange tilfælde gør, hvad de kan, for at forstå og overholde loven.

Der er heller ingen tvivl hos Det Radikale Venstre om, at der er behov for at styrke det vejledende element hos fødevarekontrollen, så en virksomhedsleder kan få svar på tvivlsspørgsmål i relation til fødevarelovgivningen. Opstår der tvivl om, hvordan konkrete regler skal fortolkes, bør virksomhederne have krav på at få et svar inden 14 dage. Det er i dag et problem, at virksomhederne nogle gange venter meget længe på at få svar på spørgsmål eller på at få afgjort klager. På samme vis eksisterer der også et behov for, at virksomheder kan få en forhåndsgodkendelse af eksempelvis nye butiksinretninger i relation til samme lovgivning, i stedet for at det først kan ske *efter* at ombygningen er lavet.

Det Radikale Venstre anerkender imidlertid, at der i lyset af de seneste års kødskandaler bl.a. har vist sig et behov for at stramme reglerne for tilbagetrækning og markedsføring, for udveksling af oplysninger mellem myndigheder samt ikke mindst et behov for at udvide reglerne om næringsbrev til fødevarerengrosvirksomheder.

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af et *mindretal* (S og RV), tiltrådt af <>:

1) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 54, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Ligeledes skal en fødevarer virksomhed efter anmodning fra tilsynsmyndighederne fremlægge seneste årsregnskab til brug for udmåling af bødestørrelse efter § 60, stk. 5.««

[Ensartet metode til bødeudregning]

Af *familie- og forbrugerministeren*, tiltrådt af <>:

2) Efter nr. 6 indsættes som nyt nummer:

»02. Efter § 63 indsættes:

»§ 63 a. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender fremsætter i folketingsåret 2008-09 forslag om revision af § 25 a, § 54, stk. 4, § 54 a, § 60, stk. 1, nr. 1 og 4 og stk. 5.««

[Klausul om revision af ændringerne i fødevareloven]

Af *et mindretal* (RV), tiltrådt af <>:

Til § 2

3) I den under *nr. 15* foreslåede affattelse af § 11 a, stk. 3, 4. pkt., indsættes efter »former« ordene: »senest 3 hverdage efter, at anmodning om domstolsprøvelse er fremsat«.

[Frist til Fødevarestyrelsen for indbringelse af midlertidig inddragelse af næringsbrevet for domstolene]

Til § 3

4) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 7 b, stk. 3, 4. pkt., indsættes efter »former« ordene: »senest 3 hverdage efter, at anmodning om domstolsprøvelse er fremsat«.

[Frist til Fødevarestyrelsen for indbringelse af midlertidig inddragelse af næringsbrevet for domstolene]

Ny paragraf

5) Efter § 3 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 5. oktober 2006, foretages følgende ændring:

1. Før kapitel 30, indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 29 b

Sager om midlertidig inddragelse af næringsbrev

§ 310 a. Sager vedrørende midlertidig inddragelse af næringsbrev skal indbringes for den ret, i hvis retskreds den næringsdrivende har hjemting.

Stk. 2. Der skal afsiges dom i sagen senest 3 hverdage efter den dato, hvor sagen er indbragt for domstolen.««

[Frist til domstolen for afgørelse af sagen om midlertidig inddragelse af næringsbrev]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Den foreslåede ændring indebærer, at tilsynsmyndighederne får adgang til fødevarer virksomhedernes årsregnskab til brug for udmåling af bødestørrelser. Derved får tilsynsmyndighederne samme adgang som domstolene til at anvende årsregnskaberne i forbindelse med umåling af administrative bødeforlæg. Derved bliver metoden til beregningen af en administrativt fastsat bøde og en bøde fastsat af domstolene den samme.

Til nr. 2

Der foreslås fastsat en revisionsklausul, hvorefter ministeren for familie- og forbrugeranliggender i folketingsåret 2008-09 fremsætter forslag til en revision af de ændringer i fødevarer loven, der følger af § 1 i lovforslaget. Formålet med revisionen er at undersøge, om de ændringer, der er foretaget i fødevarer loven, i praksis fungerer tilfredsstillende.

Revisionsklausulen skal ses i sammenhæng med de revisionsklausuler, der fremgår af § 13, stk. 5, i lov nr. 486 af 6. september 2004 om næringsbrev m.v., og § 2, stk. 6, i lov nr. 487 af 19. juni 2004 om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

Det er i disse bestemmelser fastsat, at økonomi- og erhvervsministeren fremsætter forslag om revision af disse love i folketingsåret 2008-09. Disse revisionsbestemmelser indebærer bl.a., at også den foreslåede regel i næringsbrevslovens § 11 a, som foreslås indsat ved lovforslagets § 2, nr. 15, samt den foreslåede regel i restaurationslovens § 7 b, som foreslås indsat ved lovforslagets § 3, nr. 1, er omfattet af lovrevision.

Til nr. 3 og 4

Den foreslåede ændring fastsætter en frist for, hvornår Fødevarer styrelsen skal indbringe spørgsmålet om administrativ inddragelse af næringsbrevet til fødevarer virksomhed for retten. Fristen regnes fra modtagelsen af anmodningen i Fødevarer styrelsen.

Til nr. 5

Den foreslåede ændring fastsætter en frist for, hvornår domstolen skal afsige dom i spørgsmålet om administrativ midlertidig inddragelse af næringsbrevet til at drive fødevarer virksomhed. Fristen regnes fra indbringelsen af sagen for domstolene.

Jens Kirk (V) Karsten Nonbo (V) Torsten Schack Pedersen (V) nfm.

Inger Beinov Støjberg (V) Michael Aastrup Jensen (V) Christian H. Hansen (DF) fmd.

Mia Falkenberg (DF) Allan Niebuhr (KF) Per Ørum Jørgensen (KF) Jens Peter Vernersen (S)

Lene Hansen (S) Karen Hækkerup (S) Bjarne Laustsen (S) Elisabeth Geday (RV)

Ole Glahn (RV) Kristen Touborg (SF) Per Clausen (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqtigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqtigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 28

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra familie- og forbrugerministeren
2	Henvendelse af 9/10-06 fra Nærbutikkernes Landsforening
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 27/10-06 fra Danske Slagtermestres Landsforening
5	Henvendelse af 30/10-06 fra Dansk Handel & Service
6	Henvendelse af 1/11-06 fra Peer Risager, Sæby
7	Henvendelse af 1/11-06 fra Fagligt Fælles Forbund
8	Kopi af Retsudvalgets spørgsmål REU alm. del – spm. 51 og 52 til justitsministeren vedrørende retssikkerhedsmæssige aspekter i lovforslaget
9	Henvendelse af 7/11-06 fra Danske Slagtermestres Landsforening
10	Henvendelse af 8/11-06 fra Ib Holm, Ringsted
11	Kopi af Retsudvalgets REU alm. del – spm. 60 til familie- og forbrugerministeren om hvor mange sager, der er rejst hos domstolene
12	Udkast til revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
13	Pressemeddelelse: Åbent samråd om konsekvenserne af lovforslaget
14	Kopi af familie- og forbrugerministerens svar på REU alm. del – spm. 60 om hvor mange sager, der er rejst ved domstolene
15	Kopi af justitsministerens svar på REU alm. del – spm. 51 og 52 vedrørende retssikkerhedsmæssige aspekter i lovforslaget
16	Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
17	Udkast til betænkning
18	Ændringsforslag fra familie- og forbrugerministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 28

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelse af 9/10-06 fra Nærbutikkernes Landsforening, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvor meget bødestørrelsen til engrosvirksomheder med under 9 ansatte hæves, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvor mange fødevareskandaler, der er sket i engrosvirksomheder med under 9 ansatte, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvilke bøder der i forbindelse med de sidste 2 års fødevareskandaler givet er til virksomheder, til familie- og forbrugerministe-

-
- ren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om kommentar til henvendelse af 27/10-06 fra Danske Slagtermestres Landsforening, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om, i hvilket omfang næringsbreve er blevet frakendt i medfør af § 11, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om de foreslåede ændringer ville have medført frakendelser af næringsbreve i de mange fødevareskandaler, der har været fremme i 2005 og 2006, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om kommentar til henvendelse af 30/10-06 fra Dansk Handel & Service, til fødevarerministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm. om kommentar til henvendelse af 1/11-06 fra Peer Risager, Søby, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om kommentar til henvendelse af 1/11-06 fra Fagligt Fælles Forbund, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om styrkelse af virksomhedernes retsstilling m.v., til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om teknisk bistand til udformning af et ændringsforslag, om indbringelse af en administrativ afgørelse af en virksomheds ret til at drive virksomhed, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om kommentar til henvendelse af 7/11-06 fra Danske Slagtermestres Landsforening, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om udmålingen af et administrativt bødeforlæg til virksomheder med få medarbejdere og stor omsætning, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om styrkelse af små butikkers retssikkerhed, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om, hvorvidt EU's regler om egenkontrol tilsiger, at egenkontrol kun kan udføres ved en løbende egenkontrol, uanset om der konstateres fejl eller ej, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om, hvordan små virksomheder udførte egenkontrol før den ny EU-hygieneforordning trådte i kraft, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om, hvordan det sikres, at virksomheder med en relativ stor omsætning ikke kun får en bøde på 20.000 kr. ved alvorlige overtrædelser af fødevarerlovgivningen, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om kommentar til henvendelsen af 8/11-06 fra Ib Holm, Ringsted, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om eksempler på konsekvenserne af forskellige overtrædelser af fødevarerlovgivningen alt efter om bøden gives efter omsætningens

-
- størrelse eller efter antallet af medarbejdere, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om konkretisering af lovforslagets bagatelgrænse, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om fødevaremyndighedernes mulighed for at rådgive og vejlede om fødevarerlovgivningen, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om bestemmelsen i lovforslagets § 3, nr. 1, indebærer, at næringsdrivende kan miste rettigheden til at drive virksomhed for mindre forseelser, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om der er retssikkerhedsmæssige problemer i lovforslaget m.v., til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om, hvor kort vil det være realistisk muligt at sætte en frist for at få en administrativ afgørelse indbragt for en domstol, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om, hvorvidt en fødevarer virksomhed kan vælge mellem at betale en bøde eller bruge bødens størrelse på rådgivning i forbindelse med overtrædelser af fødevarerloven eller andet, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om en lignende ordning på arbejdsmarkedsområdet, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om oversendelse af det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af L 28 – samrådsspm. A om konsekvenserne af lovforslaget den 22/11-06, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om, hvorfor de mange indberettede sager ikke har ført til sager ved domstolene med henblik på lukning af virksomhederne, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om de administrative myndigheder er bundet af retssikkerhedsloven, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 31 Spm. om myndighederne ved lukning af en virksomhed skal iagttage forvaltningslovens bestemmelser herunder reglerne om partshøring, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 32 Spm. om hvilke retsgarantier, som ministeren mener, de administrative myndigheder kan slippe for, hvis ikke der er domstolsprøvelse, og hvilke retsgarantier myndighederne må iagttage, hvis sagerne indbringes for domstolene, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm. om ministeren er enig i, at efterfølgende domstolsprøvelse ikke er noget problem for administrative myndigheder, der følger de forskrifter, der er udarbejdet for de pågældende myndigheder, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm. om anvendelsen af glosen »smidig« skal forstås på den måde, at domstolsprøvelse er usmidig for de administrative myndigheder, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå

-
- 35 Spm. om, hvilke beviser, der skal foreligge og hvilken bevisafvejning myndigheden skal foretage, for at myndigheden kan fastslå, om der »foreligger en overhængende risiko for fødevarsikkerheden«, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om proportionalitetsprincippet skal iagttages før en virksomhed lukkes, til familie- og forbrugerministeren
- 37 Spm. om, hvorvidt lukning af en virksomhed kan være en langt mere indgribende foranstaltning end en anholdelse, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, der sikrer et automatisk krav om rettens stillingtagen til administrativ lukning af en virksomhed inden 72 timer, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om, hvordan en virksomhedsindehaver kan rense sig for myndighedens eventuelle urigtige beskyldninger, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om, hvorvidt nultolerance ikke i sig selv indebærer, at der skal slækkes på retssikkerheden, men alene indebærer en skærpet retshåndhævelse under iagttagelse af en retssikkerhed, der lever op til regeringens målsætning om forbedret retssikkerhed, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 41 Spm. om, hvilke situationer en administrativ inddragelse af næringsbrevet kan komme på tale, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 42 Spm. om administrativ fastsat bødestraf for overtrædelse af fødevarerlovgivningen udmåles efter antallet af ansatte, hvorimod en bøde fastsat af domstolene udmåles efter virksomhedens størrelse, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 43 Spm. om at virksomheder med få ansatte og stor omsætning får en administrativt fastsat bøde for overtrædelse af fødevarerlovgivningen udmålt efter antallet af ansatte uden hensyntagen til virksomhedens omsætning, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 44 Spm. om en virksomhed som f.eks. Bilka i Århus ikke blot kan opdele virksomheden i afdelinger (bagerjomfruer og slagtersvende) og derved komme under f.eks. 25 ansatte, så de derved kan slippe med en mindre bøde, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 45 Spm. om sanktioner i forbindelse med indskærpelser, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 46 Spm. om bøde for overtrædelse af fødevarerlovgivningen, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 47 Spm. om kommentar artiklen »Juraprofessor revser ny fødevarerlov« bragt i Altinget den 5. december 2006, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 48 Spm. om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, hvor-

- efter administrativt fastsatte bøder og bøder fastsat af domstolene for overtrædelser af fødevarelovgivningen beregnes ud fra den samme metode, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 49 Spm. om ministeren kan anvise en måde, hvorpå en virksomhed kan få prøvet en bøde for domstolen uden politianmeldelse, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 50 Spm. om teknisk bistand til udformning af et ændringsforslag, hvorefter en virksomhed kan få prøvet en bøde for overtrædelse af fødevarelovgivningen uden at skulle politianmeldes, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 51 Spm. om det er et generelt retsprincip, at såfremt en borger eller en virksomhed ønsker en administrativt fastsat bøde prøvet ved domstolen, så sker det ved ikke at betale bøden, hvorefter en politianmeldelse og prøvelse af bøden ved domstolene følger, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 52 Spm. om, hvor hurtigt vil en myndighed kunne indbringe en sag for domstolene, hvis en erhvervsdrivende anmoder om, at en midlertidig inddragelse af et næringsbrev indbringes for domstolene, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 53 Spm. om ministerens holdning til, at administrative beslutninger om midlertidig inddragelse af næringsbrevet kun kan træffes af direktøren for Fødevarestyrelsen, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
- 54 Spm. om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, hvorefter administrative beslutninger om midlertidig inddragelse af næringsbrevet kun kan træffes af direktøren for Fødevarestyrelsen, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 28

Samråds- spm.nr.

Titel

- A Spm. om redegørelse for konsekvenserne af lovforslaget, til familie- og forbrugerministeren

Udvalgets spørgsmål og familie- og forbrugerministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og familie- og forbrugerministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra DF.

Spørgsmål 1:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 9. oktober 2006 fra Nærbutikkernes Landsforening, jf. L 28 – bilag 2.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, som oplyser følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Fødevarestyrelsen har følgende kommentarer til de enkelte punkter i henvendelsen fra Nærbutikkernes Landsforening (NBL):

Ad. punkt 1: NBL stiller spørgsmål vedrørende baggrunden for, hvorfor det ikke længere er tilladt for de mindre butikker, kun at dokumentere egenkontrol ved kun at notere ved fejl og mangler.

Fødevarestyrelsen har indtil 1. januar 2006 accepteret, at visse detailvirksomheder uden behandling udelukkende dokumenterede registrering af fejl og korrektion af disse fejl i egenkontrolprogrammet.

Den 1. januar 2006 trådte en ny EU-hygiejneforordning i kraft. I overensstemmelse med forordningerne skal alle fødevarer virksomheder indføre, iværksætte og følge faste procedurer (et egenkontrolprogram), der er baseret på principperne om risikoanalyse og kritiske kontrolpunkter (HACCP-principper). Metoden muliggør den nødvendige grad af fleksibilitet således, at den kan anvendes i alle situationer - også i små detailvirksomheder - og den enkelte fødevarer virksomhed skal selv tilrettelægge egenkontrolprogrammet ud fra ovenstående principper.

Hygiejneforordningen stiller krav om, at virksomhederne udfærdiger, dokumenter og fører registre, der kan dokumentere, at den krævede HACCP-baserede egenkontrol bliver ført på tilfredsstillende vis. Dokumentationen skal tilpasses virksomhedens art og størrelse, og der vil i nærbutikkernes tilfælde ofte være tale om begrænset dokumentation f.eks. registrering af temperatur i køle- og fryseskabe.

Fødevarestyrelsen vurderer på denne baggrund, at fejlregistrering ikke længere er tilstrækkelig dokumentation for, om egenkontrollen fungerer effektivt. Alle virksomheder skal nu kunne dokumentere den løbende egenkontrol – uanset om der konstateres fejl eller ej.

Fødevarestyrelsen har allerede gjort opmærksom på dette ved flere lejligheder, herunder ved godkendelse af branchekoder i de seneste par år og senest ved udsendelse af et brev af 6. juli 2006 til brancheorganisationerne. Det fremgår bl.a. af brevet, at Fødevarestyrelsen forventer, at alle brancher sikrer, at dokumentationskravet fremgår af deres branchekoder senest d. 1. november 2006.

Det fremgår endvidere af brevet, at Fødevarestyrelsen ved kontrolbesøg i registrerede virksomheder med utilstrækkelig dokumentation af egenkontrollen i første omgang vil vejlede virksomhederne om dokumentationskravet. Virksomheden vil desuden blive vejledt om at egenkontrolprogrammet skal revideres, så det er i overensstemmelse med reglerne.

Ad. punkt 2: NBL stiller spørgsmål om, hvorfor en aftale med Fødevarestyrelsen om frekvenser for temperaturregistrering ikke er gældende i hele landet.

Fødevarestyrelsen går ud fra, at spørgsmålet er rejst på baggrund af et møde i Fødevarestyrelsen med deltagelse af brancheorganisationerne den 10. maj 2006 om evaluering af egenkontrol i detailledet. Ifølge notat fra NBL til medlemmerne i »Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri« den 9. oktober 2006 blev der ved mødet lavet en aftale om, at dokumentation for de mindre butikker for så vidt angår temperaturkontrol kunne have en frekvens på én gang pr. uge.

Fødevarestyrelsen oplyste på mødet den 10. maj 2006, at det er Fødevarestyrelsen generelle holdning, at mindre butikker, der ikke forhandler letfordærlige fødevarer, ofte kan nøjes med at dokumentere temperaturen periodisk f.eks. én gang ugentligt. Dette er naturligvis gældende i hele landet. Det blev imidlertid samtidig understreget, at kravet skal vurderes separat for den enkelte virksomhed ud fra elementer som bl.a. butiksstørrelse og sortiment.

Det er virksomhedernes ansvar at udarbejde et egenkontrolprogram og udføre egenkontrol. Det er virksomhederne selv, der i første omgang fastlægger omfang og frekvenser. Ved kontrolbesøg fra fødevareregionerne vurderes egenkontrolprogrammet løbende, herunder om egenkontrolprogrammet er tilstrækkeligt for at holde et højt niveau af fødevarsikkerhed. Frekvensen for temperaturkontrol kan derfor konkret fastsættes til én gang dagligt.

Ad. punkt 3: NBL ønsker svar på, hvordan det sikres, at alle kontrolmedarbejdere udfører tilsyn under ens forudsætninger.

Det er vigtigt i størst muligt omfang at skabe ensartethed i forvaltningen, således at ens forhold behandles ens i de forskellige fødevareregioner og blandt de forskellige tilsynsførende. Det er et særligt indsatsområde for Fødevarestyrelsen, som kontinuerligt og på flere forskellige plan arbejder med at sikre ensartethed i fødevareregionernes sagsbehandling, bl.a. gennem kurser for tilsynsførende, erfa-møder, vejledninger osv.

Det er imidlertid også sådan, at der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en konkret vurdering af, hvilken sanktion der er den korrekte i den enkelte virksomhed. Der skal anvendes den sanktion, som er nødvendig for at sikre, at virksomheden overholder lovgivningen. På den anden side må sanktionen ikke være mere indgribende end nødvendigt.

Hvilken sanktion, der skal anvendes, vurderes ud fra samtlige sagens omstændigheder, herunder om det er en virksomhed, som normalt overholder reglerne eller ej. To tilfælde, som umiddelbart ser ens ud, kan på den baggrund godt skulle behandles forskelligt ud fra en konkret vurdering.

Ad. punkt 4: NBL ønsker svar på, hvordan det sikres, at udtrykket »bagatelgrænse« opfattes ens i alle regioner og af alle kontrolmedarbejdere. I den forbindelse foreslår NBL, at der sættes en direkte grænse på begrebet »bagatelgrænse«, f.eks. i forhold til vægt (antal kilo) eller en økonomisk grænse.

Fødevarestyrelsen forudsætter, at der henvises til nul-tolerance planens punkt om mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder, således at alle overtrædelser, der ikke er rene bagateller, skal straffes med bøde. Punktet er udmøntet i »Instruks om mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder«, som trådte i kraft den 1. juli 2006.

Instruksen medfører, at udgangspunktet ved overtrædelse af klare regler er en administrativ bøde. Klare regler foreligger, hvis der ikke almindeligvis er tvivl om fortolkningen af dem, og det af det faktiske forhold klart fremgår, at der er tale om en overtrædelse.

Der er nødvendigvis en bagatelgrænse forbundet hermed, således at bagatelagtige overtrædelser ikke nødvendigvis skal medføre en administrativ bøde i sådanne situationer. Som eksempel kan

nævnes, at der findes en enkelt eller meget få varer med overskreden holdbarhed ud af et større vareresortiment. Hvilken sanktion, der konkret skal anvendes, afhænger således også i disse situationer af en samlet og individuel vurdering af alle sagens aspekter, og der kan således ikke opstilles en fast grænse for, hvornår en overtrædelse er bagatelagtig. Der er en løbende drøftelse blandt de tilsynsførende af bagatelgrænser på erfa-møder, kurser og lignende, som medvirker til at sikre en fælles forståelse.

Ad. punkt 5: NBL ønsker besvaret, hvordan det sikres at ubetydelige uregelmæssigheder, der findes ved to kontrolbesøg i træk hos en virksomhed, ikke opfattes som gentagne overtrædelser. I »nul-toleranceplanen« står beskrevet, at man vil sikre hurtigere og skrappe sanktioner overfor de virksomheder, der gentagne gange bryder fødevarelovens regler.

Hvis fødevarekontrollen konstaterer uregelmæssigheder på en virksomhed, skal de i hvert enkelt tilfælde ind og foretage en konkret vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af reglerne og i givet fald hvilken sanktion, der skal anvendes, jf. også ovenfor under punkt 3 og 4.

Hvis fødevareregionen tidligere har givet en sanktion for en overtrædelse, f.eks. en indskærpelse, og der efterfølgende konstateres en lignende overtrædelse hos virksomheden, skal regionen anvende en skarpere sanktion, f.eks. et påbud eller en bøde. I denne situation har virksomheden tidligere fået besked om, at der foreligger en overtrædelse, men den givne sanktion har ikke været tilstrækkelig til at få virksomheden til at rette op på forholdet.

Ad. punkt 6 og 7: NBL ønsker besvaret, hvorfor en lille købmand eller kiosk skal sættes i samme bås som en »kontorvirksomhed«, når det er i sidstnævnte at problemet reelt findes og er størst. NBL ønsker desuden besvaret, hvordan bødetaksterne fordeles mere lige, således at det »gør lige ondt« på virksomhederne.

Fødevarestyrelsen understreger, at de skærpelser af bødestørrelserne, som foreslås i lovforslaget, gælder for alle virksomheder uanset type, størrelse, omsætning og antal ansatte.

De foreslåede bødestørrelser skal danne udgangspunktet for bødestørrelsen ved udstedelse af administrative bødeforlæg efter lovens ikrafttræden. Der skal herudover i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af, om der er skærpende eller formildende omstændigheder, som gør, at udgangspunktet skal forhøjes eller nedsættes. Skærpende omstændigheder kan f.eks. være gentagne eller grovere forhold, mens formildende omstændigheder f.eks. kan være overtrædelser af bagatelagtig karakter eller omfang.

En af de faktorer, som skal med i vurderingen af skærpende omstændigheder, er virksomhedens størrelse. Styrelsen vil i den forbindelse gerne præcisere, at hjemlen i fødevarelovens § 60, stk. 5, til at differentiere bødestørrelse efter virksomhedens omsætning trådte i kraft den 1. januar 2006 og således intet har med det nuværende lovforslag at gøre.

Hjemlen til differentiering efter virksomhedens størrelse er udmøntet således, at der i forbindelse med domstolsprøvelse tages hensyn til virksomhedens omsætning, mens der ved udstedelse af administrative bødeforlæg af praktiske årsager tages udgangspunkt i antallet af ansatte i virksomheden.

I forbindelse med fødevareregionens skøn over antal ansatte i en virksomhed skal eventuelt deltidsansatte omregnes til heltidsansatte. Såfremt virksomheden er uenig i antallet af ansatte, vil skønnet efter anmodning fra virksomheden blive revurderet i fødevareregionen.

Antallet af ansatte giver i de fleste tilfælde et realistisk billede af virksomhedens omsætning og indtjening. Såfremt antallet af ansatte ikke i det konkrete tilfælde giver et retvisende billede, fordi virksomhedens omsætning vurderes til at være meget stor i forhold til antal ansatte, skal forholdet politianmeldes med påstand om en højere bøde. Såfremt anvendelse af antal ansatte ikke giver et

retvisende billede, fordi en virksomhed med et større antal ansatte har en usædvanlig lav omsætning, kan dette ud fra en konkret vurdering lægges til grund som en formildende omstændighed ved udstedelse af en administrativ bøde.

Ad. punkt 8: NBL ønsker besvaret, hvordan det sikres, at en butik ikke straffes pga. en beklagelig fejl eller forglemmelse.

Det er en grundlæggende betingelse, at en virksomhed skal have handlet forsætligt eller uagtsomt for at kunne ifalde straf. Der skal med andre ord være noget at laste virksomheden, førend fødevareregionen kan udstede et administrativt bødeforlæg. For så vidt angår eksemplet om tilbagetrækning af fødevarer, skal virksomheden således have haft eller burde have haft viden om de omstændigheder, der gør, at varen skal trækkes tilbage – i modsat fald har virksomheden ikke handlet uagtsomt eller forsætligt og skal derfor ikke straffes for den manglende tilbagetrækning. Har eller burde virksomheden derimod have sådan viden, er det virksomhedens ansvar at sørge for, at varen bliver tilbagetrukket i henhold til de gældende regler på området.

Såfremt virksomheden ikke er enig i grundlaget for bøden eller bødens størrelse kan den undlade at betale bødeforlægget, hvorefter såvel skylds- som sanktionsspørgsmålet vil blive prøvet ved domstolene.

Ad. punkt 9: NBL er af den opfattelse, at opstramningerne omkring egenkontrollen vil svække handelsmønsteret i Danmark og betyde lukning af mange nærbutikker.

Den 1. januar 2006 trådte en ny EU-hygiejneforordning i kraft. I overensstemmelse med forordningerne skal alle fødevarer virksomheder indføre, iværksætte og følge faste procedurer (et egenkontrolprogram), der er baseret på principperne om risikoanalyse og kritiske kontrolpunkter (HACCP-principper). Metoden muliggør den nødvendige grad af fleksibilitet således, at den kan anvendes i alle situationer - også i små detailvirksomheder – og den enkelte fødevarer virksomheden skal selv tilrettelægge egenkontrolprogrammet ud fra ovenstående principper.

Ad. punkt 10: NBL ønsker at blive oplyst om, hvordan det sikres, at butikker, der benytter skabeloner, der ikke indeholder procedurer om tilbagetrækning, ikke bliver straffet.

I forbindelse med en ny plan for implementering af egenkontrol i detailleret i 2001 blev der lavet to egenkontrollskabeloner - én til små fødevarer virksomheder uden fødevarer tilvirkning og én til mindre virksomheder med begrænset fødevarer tilvirkning og begrænset varesortiment.

Skabelonerne er udelukkende udarbejdet som inspiration og hjælp til små fødevarer virksomheder, der skal udarbejde deres eget skræddersyede egenkontrolprogram, som passer til deres virksomhed. Det er altså ikke et færdigt egenkontrolprogram, som umiddelbart kan tages i brug. Skabelonerne har været til stor hjælp for visse små virksomheder, som ikke er med i en egentlig brancheorganisation.

Skabelonerne er nu udelukkende tilgængelige på Fødevarestyrelsens hjemmeside. Fødevarestyrelsens tilsynsførende omdeler således ikke skabelonerne længere, men henviser til, at de findes på styrelsen hjemmeside. Skabelonerne har sidst været opdateret i forbindelse med den nye EU fødevarer lovgivning pr. 1. januar 2006, hvor der blandt andet er sket opstramning af kravet om, at egenkontrollen skal kunne dokumenteres.

Tilbagetrækning er uløseligt knyttet til sporbarhed, hvilket indebærer, at virksomhederne skal kunne spore fødevarer frem og tilbage i produktions-, forarbejdnings- og distributionsleddene. Sporbarhed er nødvendigt for at kunne gennemføre målrettet og effektiv tilbagetrækning af sundhedsskadelige eller risikobehæftede fødevarer og til at informere forbrugere og myndigheder.

Siden starten af 2005 har Fødevarestyrelsen orienteret offentligheden og brancher om sporbarhed og tilbagetrækning. F.eks. har der været indbudt til møder i Fødevarestyrelsen. I slutningen af samme år etablerede Fødevarestyrelsen et særligt site på sin hjemmeside om tilbagetrækning blandt andet med eksempler på brevskabeloner til aftagere og leverandører.

I begyndelsen af juli måned i år har Fødevarestyrelsen udsendt et brev om nye EU-regler og deres konsekvens for branchekoder og egenkontrol. Her var der et særligt afsnit, der handlede om, at tilbagetrækning af fødevarer skal stå i egenkontrolprogrammet. Herudover er det noget virksomhederne bliver orienteret om ved Fødevarestyrelsens kontrolbesøg. Det er klart, at hvis virksomhederne ikke efter flere kontrolbesøg har rettet deres egenkontrolprogram til, vil der blive sanktioneret herfor.

Det er til enhver tid fødevarevirksomhedernes ansvar at ajourføre sig med den gældende lovgivning på området.«

Det skal tilføjes, at jeg generelt har bedt Fødevarestyrelsen være opmærksom på at undgå restriktioner m.v., der i forhold til mindre virksomheder er unødvendige eller ude af proportioner.

Spørgsmål 2:

Hvor meget hæves bødestørrelsen til engrosvirksomheder med under 9 ansatte?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»L 28 tilsigter en væsentlig, generel skærpelse af bødeniveauet på de fleste områder indenfor fødevarelovgivningen.

Hjemlen hertil er en ændring af fødevarelovens § 60, stk. 5, således at der ved udmåling af bødestørrelse udover de almindelige regler i straffeloven - og udover hensynet til virksomhedens omsætning – skal tages hensyn til, om overtrædelsen har fremkaldt fare for fødevarerens sikkerhed, er begået som led i en systematisk overtrædelse af fødevarelovgivningen samt til den tilsigtede berigelse ved overtrædelsen.

Det højere bødeniveau skal gælde for alle fødevarevirksomheder, uanset type, størrelse, omsætning og antal ansatte – således også for engrosvirksomheder med under 9 ansatte.

Hvor meget bøden foreslås forhøjet på de forskellige områder fremgår af de enkelte kategorier af strafbare forhold, som er opregnet i lovforslaget. Generelt foreslås den mest anvendte bødestørrelse forhøjet fra 5.000 kr. i dag til 10.000 kr. i lovforslaget, men det varierer fra område til område. F.eks. forhøjes udgangspunktet for en bøde for manglende indberetninger, udlevering af oplysninger m.v. fra 3.000 kr. i dag til 5.000 kr. efter lovforslaget, mens udgangspunktet for en bøde for manglende udtagelse af prøver m.v. forhøjes fra 2.000 kr. i dag til 10.000 kr. efter lovforslaget.

Ved fastsættelse af de vejledende bødestørrelser i lovforslaget er der bl.a. taget hensyn til overtrædelsens grovhed og farlighed, således at de overtrædelser, som udgør en konkret eller potentiel fare for fødevarerens sikkerhed, bør medføre de højeste bøder.«

Spørgsmål 3:

Hvor mange af den seneste periodes fødevareskandaler er sket i engrosvirksomheder med mindre end 9 ansatte?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Fødevarestyrelsen har afgrænset spørgsmålet til sager, hvor der er givet påbud, forbud eller bøde i engrosvirksomheder, idet sådanne sager må anses som værende af mere alvorlig karakter. Der er tale om det samlede antal påbud, forbud og bøder i engrosvirksomheder uafhængig af overtrædelsens nærmere karakter.

Perioden er afgrænset fra den 1. marts 2006 til sidste halvdel af oktober måned 2006 og opgørelsen over antal ansatte er fastsat på baggrund af oplysninger fra virksomheden, CVR registret eller baseret på et kvalificeret skøn fra fødevareregionerne.

Således afgrænset er der givet 136 påbud, forbud eller bøder i engrosvirksomheder med mindre end 9 ansatte og 232 påbud, forbud eller bøder i engrosvirksomheder med mere end 9 ansatte.«

Spørgsmål 4:

Hvilke bøder er der i forbindelse med de sidste 2 års fødevareskandaler givet til virksomheder, og hvilke bøder ville være blevet givet, såfremt lovforslagets regler, havde været gældende?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Da der ikke er tale om en konkret sag eller en række nærmere definerede områder, har styrelsen ikke mulighed for at finde frem til bødestørrelserne for de konkrete sager.

Hvilke bødestørrelser, der gives i enkelte sager, afhænger af en konkret vurdering af samtlige sagens omstændigheder. Hvis der foreligger domspraksis på området, tages der ved udstedelse af administrative bødeforlæg udgangspunkt i denne praksis. Der foretages samtidig en vurdering af, om der foreligger eventuelle formildende eller skærpnde omstændigheder, som bevirker, at bødestørrelsen skal nedsættes eller forhøjes.

Hvis der ikke foreligger domspraksis på området, vil fødevareregionen anmelde forholdet til politiet, hvorefter domstolene vil få lejlighed til at tage stilling til både skyldsspørgsmålet og bødens størrelse. Det samme gør sig gældende, hvis overtrædelsen ikke er tilstrækkelig klar til at kunne afgøres med et administrativt bødeforlæg eller hvis forholdet vurderes at være så groft, omfattende eller lignende, at den normale bøde på området – eventuelt efter forhøjelse på grund af skærpnde omstændigheder – ikke udgør en tilstrækkelig sanktion.

De vejledende bødestørrelser i lovforslaget er udtryk for en generel skærpelse af bødeniveauet på de fleste områder indenfor for fødevarerlovgivningen. Bødestørrelserne afspejler bl.a. overtrædelsens grovhed og omfang, således at de overtrædelser, der udgør en konkret eller potentiel fare for fødevarerikkerheden, medfører de højeste bøder. Som eksempler kan nævnes, at det tidligere udgangspunkt med en bøde på 3.000-5.000 kr. for overtrædelse af reglerne om rengøring forslås forhøjet til 10.000 kr., og det tidligere udgangspunkt med en bøde på 5.000 kr. i detailvirksomheder og 10.000 kr. i engrosvirksomheder for overtrædelse af reglerne om holdbarhedsmærkning m.v. foreslås forhøjet til 10.000 kr. i detailvirksomheder og 20.000 kr. i engrosvirksomheder.

Princippet om, at der i forbindelse med udstedelse af bøder skal foretages en konkret vurdering af samtlige sagens omstændigheder, gælder naturligvis på samme måde for de sager, som skal vurderes efter retningslinjerne i lovforslaget.«

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 27. oktober 2006 fra Danske Slagtermestres Landsforening, jf. L 28 – bilag 4.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Den seneste tids sager på fødevarerområdet har vist, at de nuværende bødestørrelser ikke i alle tilfælde har den tilstrækkelige præventive effekt. Med lovforslaget tilsigtes derfor en væsentlig, generel skærpelse af bødestørrelserne på flere områder indenfor fødevarerlovgivningen. Det er hensigten, at de bødestørrelser, som er opregnet i lovforslaget, skal danne udgangspunkt ved overtrædelser, som begås efter lovforslagets ikrafttræden. Dette er tilfældet uanset om bøden fastsættes af domstolene eller om fødevarermyndighederne udsteder et administrativt bødeforlæg.

Der er to forskellige metoder til at forhøje bødeniveauet på området:

Den første metode er at indbringe sagerne for retten med påstand om højere bøder for på den måde at opnå en ny retspraksis, som efterfølgende også kan anvendes som grundlag for udstedelse af administrative bøder. Der er dog flere ulemper forbundet med denne metode. For det første vil der ofte være tale om en langvarig proces. For det andet vil mange af dommene omfatte flere forskellige strafbare forhold, og dermed ikke specifikt tage stilling til bødestørrelsen for den enkelte overtrædelse. For det tredje vil en del sager blive afgjort med den skyldiges vedtagelse af et bødeforlæg udstedt af politiet. Sådanne bøder kan ikke danne grundlag for fremtidig udstedelse af administrative bødeforlæg.

Der er ikke tilsvarende ulemper forbundet med den anden metode, hvor der fastsættes vejledende bødestørrelser i lovbemærkningerne. De foreslåede bødestørrelser er alene et udgangspunkt ved bødefastsættelsen, og der skal altid i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Det skal herunder vurderes, om der er særlige formildende eller skærpene omstændigheder, som gør, at udgangspunktet skal fraviges i nedadgående eller opadgående retning. Vejledende bødestørrelser fastsat i lovbemærkningerne kan endvidere danne grundlag for en mere ensartet vurdering af en bestemt type overtrædelser ligegyldigt hvor i landet, overtrædelsen konstateres.

Fastsættelse af vejledende bødestørrelser i lovbemærkninger er tidligere anvendt flere gange på forskellige lovgivningsområder, f.eks. på området for medicin til dyr, jf. L 90, som vedtaget ved lov nr. 105 af 20. februar 2006.

Såfremt virksomheden ikke er enig i et administrativt bødeforlæg udstedt af fødevarermyndighederne, kan den blot undlade at betale bøden, hvorefter spørgsmålet om strafansvar og strafudmåling vil blive prøvet ved domstolene. Denne adgang til domstolsprøvelse tilgodeser hensynet til virksomhedernes retssikkerhed.

Udover at den seneste tids fødevarer sager har vist, at de nuværende bødestørrelser ikke i alle tilfælde har den tilstrækkelige præventive effekt, har sagerne også vist et behov for hurtigere og mere effektive sanktioner overfor de erhvervsdrivende, der ikke har den fornødne respekt for fødevarerlovgivningen. En sådan manglende respekt kan være til fare for fødevarer sikkerheden, ligesom det kan føre til mistillid hos forbrugerne.

Efter den gældende fødevarerlovgivning er der på engrosområdet kun mulighed for at anvende sanktioner rettet mod virksomheden som juridisk person. På detailområdet er der flere muligheder, da der efter næringsbrevslovene kan anvendes sanktioner overfor enkeltpersoner. Lov om nærings-

brev til fødevarerbutikker og lov om restaurations- og hotelvirksomhed giver således mulighed for at frakende enkeltpersoner retten til at drive denne type virksomhed.

Engrosområdet er på nuværende tidspunkt alene omfattet af fødevarerlovens regler og krav om autorisation eller registrering af virksomheden. Fødevarerloven giver ikke mulighed for at gribe ind overfor enkeltpersoner, som har drevet en fødevareraktivitet på en helt uansvarlig måde. Man har derfor ikke kunne forhindre, at vedkommende efter en fratagelse af autorisation eller registrering starter en ny virksomhed kort efter. Det er navnlig det behov, der har vist sig klart ved den seneste tids sager.

Det er derfor foreslået, at domstolene ved systematiske eller grove overtrædelser af reglerne i catering- og fødevarerengrosvirksomheder kan frakende personer eller selskaber, der overtræder de omhandlede lovgivninger, retten til at drive erhvervet. Derudover foreslås det, at et næringsbrev i ganske særlige situationer inddrages administrativt af Fødevarestyrelsen. Dette sker, hvis det vil indebære overhængende risiko for fødevarerens sikkerheden at lade næringsbrevindehaveren fortsætte sin virksomhed, eller i tilfælde af at næringsbrevindehaveren groft eller gentagne gange væsentligt har overtrådt fødevarerlovgivningen, og der er en overhængende risiko for, at virksomheden fortsat ikke vil blive drevet i overensstemmelse med fødevarerlovgivningen.«

Jeg er enig i, at administrativ inddragelse af næringsbrevet er et ganske omfattende indgreb. Jeg vil derfor løbende følge anvendelsen af denne bestemmelse, så det sikres, at den administreres på en forsvarlig måde. Der er i bestemmelsen indsat en mulighed for, at virksomheden kan begære en administrativ inddragelse prøvet ved domstolene. Fordi bestemmelsens hovedformål er hurtig og effektiv indgriben, vil en sådan begæring som udgangspunkt ikke få opsættende virkning. Jeg skal samtidig understrege, at bestemmelsen som nævnt kun finder anvendelse i ganske særlige tilfælde.

For så vidt angår forvaltningsloven og lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter skal det bemærkes, at da der ikke er foretaget undtagelse herfra i nærværende lovforslag, finder lovene anvendelse i sædvanligt omfang.

Spørgsmål 6:

Vil ministeren oplyse i hvilket omfang næringsbrev er blevet frakendt i medfør af § 11 i lov om næringsbrev til fødevarerbutikker, samt oplyse hvad lovforslaget vil indebære vedr. frakendelser udover, at loven også omfatter engrosvirksomheder?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Det kan oplyses, at der endnu ikke er sket frakendelse af næringsbrevet til en fødevarerbutik. Næringsbasens overtrædelsesregister har været i drift i godt et år, og der er til dato foretaget 560 indberetninger, heraf 449 overtrædelser på fødevarerområdet.

De indgrebs- og sanktionsmuligheder, som allerede kendes fra lov om næringsbrev til fødevarerbutikker, udvides ved lovforslaget til også at omfatte engrosområdet og catering. Myndighederne har således fortsat pligt til at indberette væsentlige overtrædelser inden for deres område til Næringsbasens overtrædelsesregister. Domstolene kan ved systematiske eller grove overtrædelser af reglerne fortsat frakende personer eller selskaber retten til at drive fødevarerbutik eller restauration, og efter lovforslaget vil også fødevarerengros- og cateringvirksomhed fremover kunne frakendes retten til at drive virksomhed.

For at afværge situationer med overhængende risiko for fødevarerens sikkerheden eller i øvrigt skride ind overfor personer bag usædvanligt grove overtrædelser, inden retssagen om frakendelsesspørgs-

målet påbegyndes, foreslås det, at næringsbrevet kan inddrages administrativt af Fødevarestyrelsen. Bestemmelsen anvendes, hvis det vil indebære overhængende risiko for fødevarerisikoen at lade næringsbrevsindehaveren fortsætte sin virksomhed. Bestemmelsen finder også anvendelse i tilfælde af, at næringsbrevsindehaveren groft eller gentagne gange væsentligt har overtrådt fødevarerisikoen, og der er en overhængende risiko for, at virksomheden vil fortsætte med at blive drevet på en måde, der ikke er i overensstemmelse med fødevarerisikoen. Bestemmelsen kan således både anvendes i førstegangstilfælde og overfor den person eller virksomhed, som flere gange har overtrådt fødevarerisikoen, og hvor der er overhængende risiko for, at denne adfærd vil blive fortsat.

I lighed med den nugældende frakendelsesbestemmelse i § 11 vil det i de ovennævnte tilfælde tillige være muligt at udelukke en person midlertidigt fra at være stifter af eller direktør for eller medlem af en bestyrelse i et selskab med begrænset ansvar, et selskab, en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond, der driver virksomhed efter loven.

Da der er tale om et ganske omfattende indgreb, vil det være muligt at begære en administrativ inddragelse prøvet ved domstolene. Fordi bestemmelsens hovedformål er hurtig og effektiv indgriben, vil en sådan begæring dog som udgangspunkt ikke få opsættende virkning.«

Jeg vil løbende følge udviklingen på området med henblik på at sikre, at bestemmelsen anvendes på en retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

Spørgsmål 7:

Vil ministeren vurdere, i hvilket omfang lovforslagets ændringer om frakendelse af retten til at drive fødevarerisikoen, ville have medført frakendelser af næringsbreve i de mange fødevarerisikoen-skandaler, der har været fremme i 2005 og 2006?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Der kan på nuværende tidspunkt ske frakendelse af næringsbrevet efter § 11 i den nugældende lov om næringsbrev til fødevarerisikoen og § 7 a i den nugældende lov om restaurations- og hotelvirksomhed. Dette skal ske ved en domstolsafgørelse. Efter nærværende lovforslag vil der i ganske særlige tilfælde tillige kunne ske midlertidig inddragelse af næringsbrevet ved administrativ beslutning, indtil der foreligger en domstolsafgørelse herom.

Det beror altid på en konkret vurdering, om der skal ske frakendelse eller inddragelse af næringsbrevet. Der kan ske frakendelse, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpene omstændigheder væsentligt har overtrådt lovgivningen vedrørende skat og afgifter, pant på emballage, fødevarer, arbejdsmiljøforhold eller brandsikkerhed. Efter lovforslaget inddrages næringsbrevet administrativt, hvis det vil indebære overhængende risiko for fødevarerisikoen at lade næringsbrevsindehaveren fortsætte sin virksomhed, eller i tilfælde af at næringsbrevsindehaveren groft eller gentagne gange væsentligt har overtrådt fødevarerisikoen, og der er en overhængende risiko for, at virksomheden fortsat ikke vil blive drevet i overensstemmelse med fødevarerisikoen.

Der indgår således mange elementer i vurderingen af, om der skal rejses en frakendelsessag, herunder oplysninger som kan være kommet frem under behandlingen af sagen. Det er navnlig engrosvirksomheder, der har været årsag til den seneste tids sager, men da denne virksomhedstype ikke er omfattet af de nugældende regler, har spørgsmålet om frakendelse for engrosvirksomhed ikke været forelagt domstolene. Domstolene har derfor ikke haft anledning til at foretage en konkret vurdering af, om betingelserne for en frakendelse var opfyldt. Af samme årsag er det ikke muligt at vurdere,

hvordan sagerne ville være faldet ud, hvis engrosvirksomheder havde været omfattet af frakendelsesbestemmelsen på det pågældende tidspunkt.«

Herudover ville det være retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, hvis jeg som minister bekendtgjorde, at virksomheder eller personer, som mange kender eller har hørt om i pressen, ville have fået deres næringsbrev frakendt eller inddraget, hvis loven havde været gældende på det tidspunkt. De pågældende ville i så fald ikke have haft mulighed for at tage til genmæle, eller blive rensset ad rettens vej.

Spørgsmål 8:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 30. oktober 2006 fra Dansk Handel & Service, jf. L 28 – bilag 5.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Fødevarestyrelsen har følgende kommentarer til kritikpunkterne og løsningsforslagene fra Dansk Handel & Service:

Ad. punkt 1: Bødens størrelse skal afhænge af risikoen for fødevarsikkerheden – ikke antal ansatte

Lovforslaget fastsætter en række vejledende bødestørrelser for forskellige kategorier af strafbare forhold indenfor fødevarelovgivningens område.

De vejledende bødestørrelser er udtryk for en væsentlig, generel skærpelse af bødeniveauet på området. Bødestørrelserne afspejler bl.a. karakteren af overtrædelsen, beskyttelseshensynet bag de overtrådte bestemmelser, den eventuelle økonomiske gevinst eller besparelse, der er opnået som følge af overtrædelsen og ikke mindst hensynet til fødevarsikkerheden generelt, så de overtrædelser, som udgør en konkret eller potentiel fare for fødevarsikkerheden, medfører de højeste bøder.

De forhøjede bødestørrelser skal efter lovforslagets ikrafttræden anvendes som udgangspunkt ved udstedelse af administrative bøder. Der skal derudover fortsat i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af, om der er eventuelle formildende eller skærpende omstændigheder, som medfører, at udgangspunktet i lovforslaget skal nedsættes eller skærpes.

Et af de punkter, som skal med i vurderingen af skærpende omstændigheder, er virksomhedens omsætning. Hjemlen i fødevarelovens § 60, stk. 5, til at differentiere bødestørrelse efter virksomhedens omsætning trådte i kraft den 1. januar 2006, og har således intet med lovforslaget at gøre. Men lovforslaget betyder, at såfremt der efter lovforslagets ikrafttræden er grundlag for at skærpe normalbødestørrelsen efter virksomhedens omsætning, så sker skærpelsen med udgangspunkt i de foreslåede højere normalbøder.

Til illustration kan nævnes, at manglende egenkontrolprogram inden lovændringen som udgangspunkt straffes med en bøde på 5.000 kr. Efter lovændringen vil dette udgangspunkt være 15.000 kr., som gælder for alle virksomheder uanset type, størrelse, omsætning og antal ansatte. Såfremt der er tale om en mellemstor eller stor virksomhed, skal en administrativ bøde forhøjes med hhv. 50 pct. eller 100 pct. - dette gælder såvel for bødestørrelsen i dag som for bødestørrelsen efter lovens ikrafttræden.

Hjemlen til differentiering efter virksomhedens størrelse er udmøntet således, at der i forbindelse med domstolsprøvelse tages hensyn til virksomhedens omsætning, mens der ved udstedelse af administrative bødeforlæg af praktiske årsager tages udgangspunkt i antallet af ansatte i virksomheden.

I forbindelse med fødevareregionens skøn over antal ansatte i en virksomhed skal eventuelt deltidsansatte omregnes til heltidsansatte. Bestemmelsen administreres i praksis således, at bøden for overtrædelser på et givet område afhænger af antal ansatte indenfor den enhed, som udgør ét tilsynssted. F.eks. vil bøden for en overtrædelse i et supermarkeds slagterafdeling eller et hotels restaurant beregnes ud fra antal ansatte i slagterafdelingen eller restauranten og ikke det samlede antal ansatte i hele supermarkedet eller hotellet. Som eksempel kan endvidere nævnes, at et slagteri typisk udgør ét tilsynssted og en bøde for overtrædelse af reglerne i en afdeling vil derfor afhænge af antal ansatte i hele virksomheden.

Såfremt virksomheden er uenig i antallet af ansatte, vil skønnet efter anmodning fra virksomheden blive revurderet i fødevareregionen.

Antallet af ansatte giver i de fleste tilfælde et realistisk billede af virksomhedens omsætning og indtjening. Såfremt antallet af ansatte ikke i det konkrete tilfælde giver et retvisende billede, fordi virksomhedens omsætning vurderes til at være meget stor i forhold til antal ansatte, skal forholdet politianmeldes med påstand om en højere bøde. Såfremt anvendelse af antal ansatte ikke giver et retvisende billede, fordi en virksomhed med et større antal ansatte har en usædvanlig lav omsætning, kan dette ud fra en konkret vurdering lægges til grund som en formildende omstændighed ved udstedelse af en administrativ bøde.

Hvis virksomheden ikke er enig i grundlaget for bøden eller bødens størrelse, kan den undlade at betale bøden, hvorefter domstolene vil tage stilling til såvel skylds- som sanktionsspørgsmålet.

Ad. punkt 2: Små fejl skal ikke udløse bøde første gang, hvis fødevarerikigheden ikke er i fare

Dansk Handel & Service henviser til »Instruks om mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder«, som trådte i kraft den 1. juli 2006.

Instruksen er et led i udmøntningen af nul-tolerance planen for fødevarerområdet. Instruksen medfører, at udgangspunktet ved overtrædelse af klare regler er en administrativ bøde. Klare regler foreligger, hvis der ikke almindeligvis er tvivl om fortolkningen af dem, og det af det faktiske forhold klart fremgår, at der er tale om en overtrædelse.

Der er en bagatelgrænse forbundet med dette udgangspunkt, således at bagatelagtige overtrædelser ikke nødvendigvis skal medføre en administrativ bøde. Som eksempel kan nævnes, at der findes en enkelt eller meget få varer med overskreden holdbarhed ud af et større varesortiment. Hvilken sanktion, der konkret skal anvendes, afhænger af en samlet og individuel vurdering af alle sagens aspekter, herunder om der er tale om en virksomhed, som normalt overholder reglerne på området. Der kan således ikke opstilles en fast grænse for, hvornår en overtrædelse er bagatelagtig, men der er en løbende drøftelse blandt de tilsynsførende af bagatelgrænser på erfa-møder, kurser og lignende, som medvirker til at sikre en fælles forståelse.

Ad. punkt 3: Virksomhederne skal vide, hvad der gælder

I lovforslaget findes en beskrivelse af forskellige kategorier af strafbare forhold indenfor fødevarerelovgivningen. Hvis en overtrædelse begået efter lovforslagets ikrafttræden falder indenfor en af disse kategorier, er det hensigten, at der ved sanktionsfastsættelsen skal tages udgangspunkt i den vejledende bødestørrelse i lovforslaget. Dette gælder, hvad enten spørgsmålet om bødens størrelse afgøres ved domstolene eller ved et administrativt bødeforlæg.

Beskrivelsen af de strafbare forhold i lovforslaget er ikke udtømmende. Dette betyder, at ikke alle typer og kategorier af strafbare forhold er beskrevet i lovforslaget. Derudover skal der ved en given overtrædelse foretages en fortolkning af, om overtrædelserne er omfattet af de nævnte kategorier af strafbare forhold. Ved fastsættelse af bødestørrelser for de overtrædelser, der ikke er omfattet af

kategorierne af strafbare forhold, bør den pågældende overtrædelse vurderes i forhold til de i lovforslaget beskrevne og i øvrigt på grundlag af de i lovforslaget opstillede principper.

For så vidt angår de eksempler, som Dansk Handel & Service nævner, skal det særligt bemærkes, at der utvivlsomt er tale om en overtrædelse af reglerne om holdbarhedsmærkning både når det drejer sig om en gammel glemt kage i et supermarked og flere tons gammelt kød på et engroslager. Derimod skal det vurderes konkret og individuelt, om den pågældende overtrædelse skal medføre en bøde, og i bekræftende fald hvilken størrelse bøden skal have. I de nævnte eksempler vil fundet af en gammel kage ofte falde ind under bagatelgrænsen, mens der ved fund af flere tons gammelt kød ofte vil være grundlag for at anvende skærpende omstændigheder og eventuelt politianmelde forholdet med påstand om en højere bøde end den, der kan gives administrativt. I øvrigt vil sidstnævnte tilfælde ofte skulle politianmeldes alene af den grund, at det kræver en nærmere politimæssig efterforskning at få fastlagt overtrædelsernes nærmere omfang.

For så vidt angår kategorien »Manglende samarbejde med tilsynsmyndighederne m.v.« er der i lovforslaget nævnt forskellige eksempler på områder, som er omfattet af kategorien, samt beskrevet hvad hensynet med disse regler er. Der kan ikke i lovforslaget laves en udtømmende opregning af de enkeltsituationer, som er omfattet af kategorien. Hvis fødevaremyndighederne i et konkret tilfælde er i tvivl om, hvorvidt en given overtrædelse er omfattet af kategorien, skal forholdet politianmeldes, således at domstolene kan få lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet.

Det er i øvrigt i forbindelse med dette punkt væsentligt at bemærke, at virksomheden, såfremt den er uenig i et administrativt bødeforlæg, blot ved at undlade at betale bøden i alle tilfælde kan få grundlaget for bøden og bødens størrelse prøvet ved domstolene. Det er således domstolene, der har den endelige afgørelse med hensyn til strafansvar og strafudmåling.

Ad. punkt 4: Virksomheder skal ikke uden dommer kunne fratages retten til at drive virksomhed

Der har som følge af det forløbne års meget omtalte sager på fødevarerområdet været et stærkt politisk ønske om, at der kan gribes ind umiddelbart overfor personer og virksomheder, der gentagne gange har overtrådt lovgivningen eller har bragt fødevarerensikkerheden i fare. Udvidelse af anvendelsesområdet for lov om næringsbrev til fødevarerbutikker til også at omfatte engros- og cateringvirksomheder bidrager til at skabe mere effektive og ensartede sanktionsmuligheder. De ovennævnte sager har dog også vist, at der i nogle tilfælde kan være et behov for at kunne gribe ind tidligere, end det hidtil har været muligt. Derfor er der med nærværende lovforslag introduceret en adgang til administrativt at inddrage næringsbrevet, inden retssagen om frakendelse heraf påbegyndes.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at der kun vil ske administrativ inddragelse af næringsbrevet i ganske særlige tilfælde. Bestemmelsen finder således anvendelse, hvis det vil indebære overhængende risiko for fødevarerensikkerheden at lade næringsbrevsindehaveren fortsætte sin virksomhed. Bestemmelsen finder også anvendelse i tilfælde af, at næringsbrevsindehaveren groft eller gentagne gange væsentligt har overtrådt fødevarerlovningen, og der er en overhængende risiko for, at virksomheden fortsat ikke vil blive drevet i overensstemmelse med fødevarerlovningen.

Administrativ inddragelse af næringsbrevet er et ganske omfattende indgreb. Derfor er der indsat en bestemmelse i lovforslaget om, at man kan begære en administrativ inddragelse prøvet ved domstolene. Fordi bestemmelsens hovedformål er hurtig og effektiv indgriben, vil en sådan begæring dog ikke få opsættende virkning, medmindre retten eller myndigheden bestemmer det.

Ad. punkt 5: Der skal stilles krav til kvaliteten af kontrollen

Dansk Handel & Service anfører, at fødevareregionerne ved deres administration af reglerne på området har beføjelser til både at udføre kontrollen, fortolke reglerne, uddele bøder samt fratage virksomhederne retten til at drive fødevareraktivitet.

Det skal imidlertid i den sammenhæng understreges, dels at flere betingelser skal være opfyldt for at kunne udstede administrative bøder, herunder at der skal være noget at bebrejde virksomheden, og dels at såvel en administrativ bøde som en fratagelse af autorisation eller en administrativ inddragelse af næringsbrev vil blive forelagt domstolene, såfremt virksomheden begærer noget sådant.

For så vidt angår Dansk Handel & Services krav om ensartet forvaltning af reglerne og krav til kvaliteten af de afgørelser, som træffes af kontrolmyndighederne, er sådanne principper allerede et implicit krav i al dansk forvaltning og ikke noget, der skal stilles specifikke krav om i lovforslaget.

Ad. punkt 6: Hjælp til råd og vejledning – og hurtigere svar på tvivlsspørgsmål

Indledningsvist skal det understreges, at en grundbetingelse for at ifalde strafansvar er, at virksomheden har handlet forsætligt eller uagtsomt; der skal altså være noget at bebrejde virksomheden.

Fødevarermyndighederne vejleder allerede i dag virksomhederne om reglerne på området. Men det er væsentligt at holde fast i, at det er virksomhederne, som har ansvaret for, at reglerne overholdes. Fødevarermyndighederne kan og skal ikke fortælle den enkelte virksomhed, hvad den konkret skal gøre for at overholde reglerne, men derimod hvordan reglerne generelt skal fortolkes. Virksomheden skal herefter foretage en vurdering af, hvilke krav der skal opfyldes i netop deres virksomhed, for at efterkomme reglerne på området.«

Spørgsmål 9:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 1. november 2006 fra Peer Risager, Sæby, jf. L 28 – bilag 6.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Fødevarestyrelsen har følgende kommentarer til henvendelsen fra Peer Risager:

Ad. punkt 1: Ensartethed

Det er vigtigt i størst muligt omfang at skabe ensartethed i forvaltningen, således at ens forhold behandles ens i de forskellige fødevareregioner og blandt de forskellige tilsynsførende. Det er et særligt indsatsområde for Fødevarestyrelsen, som kontinuerligt og på flere forskellige plan arbejder med at sikre ensartethed i fødevareregionernes sagsbehandling bl.a. gennem kurser for tilsynsførende, erfa-møder, vejledninger osv.

Det er imidlertid også sådan, at der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en konkret vurdering af, hvilken sanktion der er den korrekte i den enkelte virksomhed. Der skal anvendes den sanktion, som er nødvendig for at sikre, at virksomheden overholder lovgivningen. På den anden side må sanktionen ikke være mere indgribende end nødvendigt.

Hvilken sanktion, der skal anvendes, vurderes ud fra samtlige sagens omstændigheder, herunder om der er tale om en virksomhed, som normalt overholder reglerne. To tilfælde, som umiddelbart ser ens ud, kan på den baggrund godt skulle behandles forskelligt ud fra en konkret vurdering.

Men vurderingen foretages naturligvis på et sagligt grundlag og ikke ud fra den enkelte tilsynsførendes individuelle opfattelse.

Ad. punkt 2: Bagatelgrænse

Der henvises til nul-tolerance planens punkt om mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder, således at alle overtrædelser, der ikke er rene bagateller, skal straffes med bøde. Punktet er udmøntet i »Instruks om mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder«, som trådte i kraft den 1. juli 2006.

Instruksen medfører, at udgangspunktet ved overtrædelse af klare regler er en administrativ bøde. Klare regler foreligger, hvis der ikke almindeligvis er tvivl om fortolkningen af dem, og det af det faktiske forhold klart fremgår, at der er tale om en overtrædelse.

Det fremgår imidlertid også af instruksen, at der er en bagatelgrænse, således at bagatelagtige overtrædelser ikke nødvendigvis skal medføre en administrativ bøde ved overtrædelse af klare regler. Som eksempel kan nævnes, at der findes en enkelt eller meget få varer med overskreden holdbarhed ud af et større varesortiment. Hvilken sanktion, der konkret skal anvendes, afhænger således også i disse situationer af en samlet og individuel vurdering af alle sagens aspekter, herunder om der er tale om en virksomhed, som normalt overholder reglerne. Der kan ikke opstilles en fast grænse for, hvornår en overtrædelse er bagatelagtig, men der er en løbende drøftelse blandt de tilsynsførende af bagatelgrænser på erfa-møder, kurser og lignende, som medvirker til at sikre, at de foretager vurderingen på samme grundlag.

Ad. punkt 3: Bødestørrelser

For så vidt angår betragtningerne om bøder for manglende dokumentation for udført egenkontrol skal Fødevarestyrelsen bemærke, at der også i sådanne situationer skal foretages en konkret vurdering, hvor overtrædelsens karakter og omfang afvejes i forhold til de øvrige oplysninger i sagen.

I tilfælde af, at der ikke er fuldt ud dokumentation for udført egenkontrol, skal det vurderes, hvilken sanktion, der er den rette. Såfremt der er tale om en virksomhed, som i øvrigt har styr på sin egenkontrol og normalt overholder lovgivningen på området, kan en indskærpelse eller eventuelt vejledning være den rette reaktion.

For så vidt angår betragtningerne vedrørende diskrimination af de små butikker i forhold til bødestørrelse skal det bemærkes, at det med virkning fra 1. januar 2006 netop blev muligt at differentiere bødestørrelsen efter virksomhedens omsætning. Muligheden for differentiering efter størrelse har således intet med lovforslaget at gøre. Hjemlen i fødevarerlovens § 60, stk. 5, har netop til hensigt at forhøje bødeniveauet for større virksomheder, således at den præventive effekt forholdsmæssigt bliver bedre sammenlignelig uanset virksomhedernes omsætning og størrelse.

Hjemlen til differentiering efter virksomhedens størrelse er udmøntet således, at der i forbindelse med domstolsprøvelse tages hensyn til virksomhedens omsætning, mens der ved udstedelse af administrative bødeforlæg af praktiske årsager tages udgangspunkt i antallet af ansatte i virksomheden.

Såfremt det vurderes, at anvendelse af kriteriet antal ansatte ved udstedelse af et administrativt bødeforlæg ikke i det konkrete tilfælde giver et retvisende billede, fordi virksomhedens omsætning vurderes til at være meget stor i forhold til antal ansatte, skal forholdet politianmeldes med påstand om en højere bøde. Såfremt anvendelse af kriteriet antal ansatte ikke giver et retvisende billede, fordi en virksomhed med et større antal ansatte har en usædvanlig lav omsætning, kan dette ud fra en konkret vurdering lægges til grund som en formildende omstændighed ved udstedelse af en administrativ bøde.

Ad. punkt 4: Dokumentation i egenkontrol

Fødevestyrelsen afholdt den 10. maj 2006 et møde med deltagelse af brancheorganisationerne om evaluering af egenkontrol i detailledet. Fødevestyrelsen oplyste ved den lejlighed, at det er styrelsens generelle holdning, at mindre butikker, der ikke forhandler letfordærvelige fødevarer, ofte kan nøjes med at dokumentere temperaturer periodisk f.eks. én gang ugentligt. Det blev imidlertid samtidig understreget, at frekvensen for dokumentation af temperaturmålinger og egenkontrollen generelt skal vurderes separat for den enkelte virksomhed ud fra elementer som bl.a. butiksstørrelse og sortiment.

Det er virksomhedernes ansvar at udarbejde et egenkontrolprogram og udføre egenkontrol. Det er virksomhederne selv, der i første omgang fastlægger omfang og frekvenser. Ved kontrolbesøg fra fødevareregionerne vurderes egenkontrolprogrammet løbende, herunder om egenkontrolprogrammet er tilstrækkeligt for at holde et højt niveau af fødevarsikkerhed.

Da der således er tale om en individuel vurdering i den enkelte virksomhed, kan fødevestyrelserne ikke indgå aftaler med brancher eller enkelte fødevestyrelser om frekvensen for dokumentation af egenkontrollen. Der blev hverken på det pågældende møde eller senere indgået aftaler om frekvenser for dokumentation af egenkontrollen for specifikke brancher eller virksomheder, herunder »mand og kone«-virksomheder.

Ad. punkt 5: Tilbagekaldelse af fødevarer

Hurtig og effektiv tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer, fødevarer uegnet til menneskeføde eller fødevarer, som i øvrigt ikke opfylder kravene i fødevestlovgivningen, er afgørende for at sikre, at forbrugerne ikke udsættes for disse fødevarer, som i værste fald kan have alvorlige fødevarsikkerhedsmæssige konsekvenser.

Der er fastsat nærmere procedurer for tilbagetrækning af bl.a. sundhedsskadelige fødevarer, som skal sikre, at tilbagetrækningen sker hurtigt og effektivt. Ét af leddene i denne procedure er, at virksomheden skal kunne dokumentere, at der er sket tilbagetrækning.

I lovforslaget er udgangspunktet for overtrædelse af disse procedurer en bøde på 40.000 kr. Ved fastsættelse af bødens størrelse er der særligt taget hensyn til de meget alvorlige konsekvenser manglende eller utilstrækkelig tilbagetrækning kan få for fødevarsikkerheden.

Men også i disse situationer skal der foretages en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder om der er formildende eller skærpende omstændigheder. Som det også fremgår eksplicit af lovforslaget, kan der ved mindre fejl, som vurderes ikke at have haft en konkret betydning for en effektiv tilbagetrækning eller for fødevarsikkerheden, særligt overvejes, om der er grundlag for anvendelse af eventuelle formildende omstændigheder.«

Spørgsmål 10:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 1. november 2006 fra Fagligt Fælles Forbund, jf. L 28 – bilag 7.

Svar:

Jeg er glad for at konstatere, at Fagligt Fælles Forbund støtter de foreslåede stramninger i lovforslaget. Den seneste tids sager på området har vist, at stramninger er nødvendige for at sikre en bedre overholdelse af reglerne på området.

Lovforslaget er et led i udmøntningen af den nul-tolerance plan på fødevestområdet, som regeringen og Dansk Folkeparti indgik aftale om i april måned 2006.

Lovforslaget indebærer bl.a. en generel forhøjelse af bødeniveauet på området, udvidelse af kravet om næringsbrev til også at gælde for engrosvirksomheder, en mulighed for administrativ inddragelse af næringsbrevet i særligt alvorlige tilfælde, samt en mulighed for samkøring af registre med andre myndigheder, bl.a. SKAT, så indsatsen mod brodne kar i branchen dermed kan effektiviseres.

I forbindelse med nul-tolerance planen blev det endvidere besluttet at iværksætte en gennemgribende undersøgelse af fødevarekontrollen. I øjeblikket er både Rigsrevisionen og en uafhængig ekspertgruppe i færd med at undersøge området. Deres arbejde forventes færdiggjort inden årets udgang. Når undersøgelserne er tilendebragt, vil regeringen se på, om der er behov for at tilføre flere ressourcer til fødevarekontrollen.

Fagligt Fælles Forbund kommer i sin henvendelse med et konkret forslag vedrørende hygiejneuddannelser. Jeg har forlagt dette spørgsmål for Fødevarestyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Fagligt Fælles Forbund har i et brev til Folketingets Fødevareudvalg af 1. november 2006 anført, at de ønsker en ændring i hygiejneuddannelseskrauet, således at personalet skal være uddannet, allerede inden de starter i fødevarevirksomheden.

I henhold til § 3 i bekendtgørelse om uddannelse i fødevarehygiejne⁽¹⁾, skal personer, der behandler fødevarer i en autoriseret virksomhed, gennemføre en uddannelse i fødevarehygiejne. Denne uddannelse skal være påbegyndt senest 3 måneder efter ansættelses- eller etableringsstart.

Der kan ikke være tvivl om, at det mest optimale ville være et krav om, at alle ansatte i en fødevarevirksomhed har gennemført et hygiejnekursus, inden de starter i virksomheden, men af forskellige årsager er der givet en 3-måneders frist.

Fristen på 3 måneder er fastsat på baggrund af flere hensyn. Dels for at sikre en bedre mobilitet på arbejdsmarkedet, dels for at tage hensyn til, at der kan være ventetid med hensyn til kursusstart hos de forskellige udbydere af hygiejneuddannelsen.

På baggrund af disse hensyn har Fødevarestyrelsen ikke til hensigt at ændre på 3-månedersfristen.

Det skal afslutningsvist bemærkes, at det altid vil være virksomhedslederens ansvar at instruere sin ansatte i at behandle fødevarerne på en hygiejnisk forsvarlig måde, så de produceres i henhold til reglerne. Så selvom en ansat endnu ikke har deltaget i et hygiejnekursus, skal virksomhedslederen instruere sine ansatte, så det står i rimeligt forhold til det arbejde, de udfører.«

(1) Bekendtgørelse nr. 1185 af 5. december 2005

Spørgsmål 11:

Er ministeren indstillet på at styrke virksomhedernes retsstilling ved at gøre det muligt at indbringe en administrativ afgørelse om suspension af en virksomheds ret til at drive virksomhed for en domstol med henblik, at der træffes afgørelse indenfor 3 arbejdsdage?

Svar:

På baggrund af den seneste tids alvorlige sager på fødevareområdet har der været et bredt politisk ønske om at skabe mulighed for både hurtigere og mere effektive sanktioner overfor de personer og virksomheder, der ikke respekterer fødevarelovgivningen. Derfor er det blandt andet foreslået, at Fødevarestyrelsen i ganske særlige tilfælde inddrager næringsbrevet administrativt. Bestemmelsen finder anvendelse, hvis det vil indebære overhængende risiko for fødevaresikkerheden at lade næringsbrevindehaveren fortsætte sin virksomhed, eller i tilfælde af at næringsbrevindehaveren groft eller gentagne gange væsentligt har overtrådt fødevarelovgivningen, og der er en overhængende

risiko for, at virksomheden fortsat ikke vil blive drevet i overensstemmelse med fødevarerlovgivningen. Spørgsmålet om den administrative inddragelse af næringsbrevet kan imidlertid indbringes for domstolene inden for en frist på 4 uger, dog uden at dette får opsættende virkning.

Ved udformning af en bestemmelse som den foreslåede skal der foretages en afvejning mellem forbrugernes krav på fødevarer sikkerhed og virksomhedernes retsstilling. Når bestemmelsen er udformet som nævnt ovenfor, er det et udtryk for den efter min opfattelse mest hensigtsmæssige afvejning i de tilfælde, hvor betingelserne for at bringe bestemmelsen i anvendelse er til stede.

Hvis der fastsættes en frist for, hvornår der skal træffes afgørelse om spørgsmålet om administrativ inddragelse af næringsbrevet, vil dette indebære en regulering af domstolenes forhold. Uanset længden af denne frist, bør en sådan regulering kun finde sted i retsplejeloven og ikke – som her – i særlovgivningen. Herudover er jeg ikke overbevist om, at det vil bidrage til at opfylde bestemmelsens formål, hvis der indsættes andre frister for behandlingen af spørgsmålet om inddragelse af næringsbrevet.

Bestemmelsens hovedformål er at give myndighederne mulighed for hurtigt at kunne gribe ind overfor personer og virksomheder, som udøver deres erhverv på en helt uansvarlig måde. Det er min opfattelse, at dette formål bedst opnås med den foreslåede udformning. Derfor er jeg ikke på det foreliggende grundlag indstillet på at ændre bestemmelsen, som – og det er vigtigt at bemærke – kun finder anvendelse i ganske særlige tilfælde.

Jeg vil derimod foreslå, at der indsættes en revisionsklausul i forslaget, der indebærer, at der senest to år efter lovens ikrafttræden foretages en vurdering af bestemmelsens anvendelse i praksis

Spørgsmål 12:

Vil ministeren yde teknisk bistand til udformning af et ændringsforslag, hvorefter det er muligt at indbringe en administrativ afgørelse om suspension af en virksomheds ret til at drive virksomhed for en domstol med henblik, at der træffes afgørelse indenfor 3 arbejdsdage?

Svar:

Som nævnt i mit svar til udvalgets spørgsmål 11, er jeg på det foreliggende grundlag ikke indstillet på at ændre bestemmelsen i lovforslagets § 2, nr. 15, om midlertidig, administrativ inddragelse af næringsbrevet.

Jeg har bedt mit system om at yde teknisk bistand med henblik på at udarbejde det ønskede ændringsforslag.

Spørgsmål 13:

Ministerens bedes kommentere henvendelsen af 7. november 2006 fra Danske Slagtermestres Landsforening, jf. L 28 - bilag 9.

Svar:

Ad. Retten til at drive virksomhed

Danske Slagtermestres Landsforening har foreslået, at der sikres virksomhederne ret til en meget hurtig og betryggende prøvelse af en administrativ inddragelse af næringsbrevet.

Jeg skal hertil bemærke, at der på baggrund af den seneste tids alvorlige sager på fødevarerområdet har været et bredt politisk ønske om at skabe mulighed for hurtigere og mere effektive sanktioner overfor personer og virksomheder, der ikke respekterer fødevarerlovgivningen. Derfor er det blandt andet foreslået, at Fødevarestyrelsen i ganske særlige tilfælde inddrager næringsbrevet administra-

tivt. Bestemmelsen finder anvendelse, hvis det vil indebære overhængende risiko for fødevarerisikoen at lade næringsbrevindehaveren fortsætte sin virksomhed, eller i tilfælde af at næringsbrevindehaveren groft eller gentagne gange væsentligt har overtrådt fødevarerlovlovgivningen, og der er en overhængende risiko for, at virksomheden fortsat ikke vil blive drevet i overensstemmelse med fødevarerlovlovgivningen.

Udformningen af en bestemmelse som den nævnte indebærer en afvejning af forskellige interesser. Jeg er i den forbindelse enig i, at der af hensyn til virksomhedernes retssikkerhed skal være adgang til at begære domstolsprøvelse af en administrativ inddragelse af næringsbrevet, og der er derfor indsat en bestemmelse herom i lovforslaget. Fordi bestemmelsens hovedformål er hurtig og effektiv indgriben, vil en sådan begæring dog ikke få opsættende virkning, medmindre retten eller myndigheden bestemmer dette.

Jeg vil løbende følge administrationen af denne bestemmelse, så det sikres, at den foregår på en forsvarlig måde.

Bestemmelsen om administrativ inddragelse af næringsbrevet var ikke gældende, da sagen mod Skare Meat verserede. Jeg ser derfor ikke noget formål med at forsøge at forudsige, hvordan sagen ville være forløbet, hvis bestemmelsen havde været gældende på det tidspunkt, men kan alene henviser til de ovennævnte betingelser for at bringe bestemmelsen i anvendelse. I denne forbindelse skal det igen understreges, at bestemmelsen kun vil finde anvendelse i ganske særlige tilfælde.

Ad. Dialog og rådgivning

Danske Slagtermestres Landsforening finder, at stramningerne i lovforslaget øger behovet for dialog mellem virksomhederne og fødevarermyndighederne.

Fødevarermyndighederne skal vejlede virksomhederne om reglerne på området, og hvorledes reglerne generelt skal fortolkes. Sådan vejledning yder fødevarermyndighederne allerede i dag. Det er imidlertid væsentligt at holde fast i, at det er virksomhederne, som har ansvaret for at overholde reglerne på området og fødevarermyndighederne, som skal kontrollere, at reglerne faktisk bliver overholdt. Fødevarermyndighederne kan – og skal – således ikke fortælle den enkelte virksomhed, hvad den konkret skal gøre for at overholde reglerne. Denne vurdering skal virksomheden selv foretage løbende.

Ad. Bødestørrelser

Danske Slagtermestres Landsforening opfordrer til, at der ved differentiering af bødestørrelse efter virksomhedens størrelse anvendes kriteriet omsætning og ikke antal ansatte.

Lovforslaget indebærer en væsentlig, generel skærpelse af bødeniveauet for overtrædelser af fødevarerlovlovgivningen.

Hjemlen hertil er en ændring af fødevarerlovens § 60, stk. 5, således at der ved udmåling af bødestørrelse udover de almindelige regler i straffeloven - og udover hensynet til virksomhedens omsætning – skal tages hensyn til, om overtrædelserne har fremkaldt fare for fødevarerisikoen, er begået som led i en systematisk overtrædelse af fødevarerlovlovgivningen samt til den tilsigtede berigelse ved overtrædelserne.

De foreslåede bødestørrelser skal gælde for alle fødevareraktiviteter, uanset type, størrelse, omsætning og antal ansatte, og skal efter lovforslagets ikrafttræden bruges som udgangspunkt ved udstedelse af administrative bødeforlæg.

I forbindelse med udstedelse af administrative bøder skal der altid tages stilling til, om bødestørrelsen på området skal forhøjes eller nedsættes på grund af skærpende eller formildende omstændigheder.

Én af de omstændigheder, som har betydning for, om normalbødestørrelsen skal skærpes, er virksomhedens omsætning – i praksis anvendes ved administrative bøder antal ansatte som kriterium, jf. nedenfor, mens der ved bøder fastsat af domstolene anvendes virksomhedens omsætning som kriterium.

Hjemlen i fødevarelovens § 60, stk. 5, til at differentiere bødestørrelse efter virksomhedernes omsætning trådte i kraft den 1. januar 2006, og har således intet med lovforslaget at gøre.

Ved vurderingen af, om de foreslåede bøder skal skærpes på grund af virksomhedens omsætning, anvendes ved udstedelse af administrative bødeforlæg i praksis antallet af ansatte i virksomheden som parameter, da det er nemmere og hurtigere at estimere, end hvis man opererede med omsætning som parameter. Anvendelse af omsætning som kriterium ved administrative bødeforlæg ville i væsentlig grad vanskeliggøre og forlænge sagsbehandlingen, og ville desuden indebære risikoen for fejlkilder, f.eks. i form af forældede eller forkerte oplysninger.

Antallet af ansatte giver i de fleste tilfælde et realistisk billede af virksomhedens omsætning og indtjening. Såfremt antallet af ansatte ikke giver et retvisende billede, fordi virksomhedens omsætning vurderes til at være meget stor i forhold til antal ansatte, skal forholdet politianmeldes med påstand om en højere bøde. Såfremt antallet af ansatte ikke giver et retvisende billede, fordi en virksomhed med et større antal ansatte vurderes at have en usædvanlig lav omsætning, kan dette ud fra en konkret vurdering lægges til grund som en formildende omstændighed ved udstedelse af en administrativ bøde.

Danske Slagtermestres Landsforening finder det endvidere retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der foreslås vejledende bødestørrelser i lovbemærkningerne, idet fastlæggelse af bødeniveau burde være overladt til domstolene.

For så vidt angår baggrunden for at foreslå vejledende bødestørrelser i lovbemærkningerne henviser jeg til min besvarelse af Fødevareudvalgets spørgsmål 5 (ad L 28).

Et administrativt bødeforlæg er et tilbud til virksomheden om en nem og hurtig afgørelse af sagen. Såfremt virksomheden kan erkende sig skyldig i overtrædelsen, hvilket er tilfældet i de fleste sager, undgår den ved vedtagelse af bødeforlægget en længerevarende sagsbehandling, politianmeldelse og retssag.

Hvis virksomheden derimod ikke kan erkende sig skyldig, enten fordi den er uenig i grundlaget for bøden eller bødens størrelse, kan den blot undlade at betale. Fødevarevaremyndighederne vil herefter indgive politianmeldelse og domstolene vil få lejlighed til at afgøre spørgsmålet om såvel strafansvar som sanktion. Dette tilgodeser hensynet til virksomhedernes retssikkerhed.

Ad. Analyselaboratoriernes oplysningspligt

Det er vigtigt at være opmærksom på, at laboratorierne kun har pligt til at udlevere oplysninger, når der er et udbrud eller der er mistanke om et udbrud. Fødevaremyndighederne kan ikke med hjemmel i denne bestemmelse kræve oplysninger udleveret i andre situationer.

Man skal også være opmærksom på, at det kun er de nødvendige oplysninger om analyseresultater, der kan kræves udleveret. Fødevaremyndighederne kan derfor ikke få andre oplysninger end dem, der er nødvendige og relevante i forbindelse med opsporingen af det konkrete udbrud eller mistanke om udbrud. Der er altså ikke tale om, at myndighederne kan få udleveret alle oplysninger.

Spørgsmål 14:

Vil ministeren oplyse, hvordan det undgås udmålingen af et administrativt bødeforlæg til virksomheder med relativt få medarbejdere og med relativ stor omsætning kun sker i forhold til antallet af medarbejdere og ikke også i forhold til omsætningens størrelse?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Det fremgår af § 60, stk. 5, i fødevarereloven, at der ved udmåling af bødestraf for overtrædelse af fødevarerelovgivning – ud over de almindelige regler i straffeloven – skal tages hensyn til virksomhedernes omsætning. Hjemlen til differentiering efter virksomhedernes omsætning trådte i kraft den 1. januar 2006, og har således intet med lovforslag L 28 at gøre.

Hensigten med bestemmelsen var en forhøjelse af bødeniveauet for større virksomheder, således at den præventive effekt forholdsmæssigt blev bedre sammenlignelig for virksomhederne uanset deres størrelse. Eksempelvis vil en bøde på 5.000 kr. forholdsmæssigt være mere byrdefuldt - og dermed have større præventiv effekt - for en lille kiosk end et stort slagteri.

Hjemlen til differentiering efter virksomhedens størrelse er udmøntet således, at der i forbindelse med domstolsprøvelse tages hensyn til virksomhedens omsætning, mens der ved udstedelse af administrative bødeforlæg af praktiske årsager tages udgangspunkt i antallet af ansatte i virksomheden. I forbindelse med fødevarerregionens skøn over antal ansatte i en virksomhed skal eventuelt deltidsansatte omregnes til heltidsansatte.

Bestemmelsen administreres således, at bøden for overtrædelser på et givet område afhænger af antal ansatte indenfor den enhed, som udgør ét tilsynssted. F.eks. vil bøden for en overtrædelse i et supermarkeds slagterafdeling eller et hotels restaurant beregnes ud fra antal ansatte i slagterafdelingen eller restauranten og ikke det samlede antal ansatte i hele supermarkedet eller hotellet. Som eksempel kan endvidere nævnes, at et slagteri typisk udgør ét tilsynssted og en bøde for overtrædelse af reglerne i en afdeling vil derfor afhænge af antal ansatte i hele virksomheden.

Antallet af ansatte giver i de fleste tilfælde et realistisk billede af virksomhedens omsætning og indtjening. Fødevareremyndighederne får gennem regelmæssige tilsyn et nærmere kendskab til og viden om virksomheden, og kan på baggrund af denne viden lave et kvalificeret skøn over virksomhedens omsætning i forhold til antal ansatte.

Fødevareremyndighederne skal lave en konkret vurdering i hver enkelt sag, men udgangspunktet for vurderingen kan være forskellig alt efter hvilken branche og type virksomhed, der er tale om. F.eks. vil en bagerforretning typisk have forholdsvis mange ansatte i forhold til omsætning, mens en kontorvirksomhed, som alene videresælger fødevarer, kan have et mindre antal ansatte men en forholdsvis stor omsætning. Som hovedregel skelnes der dog mellem engrosvirksomheder med og uden behandling og detailvirksomheder. Indenfor hver branche differentieres bødens størrelse afhængigt af antallet af ansatte, hvor virksomheder med mellem 1 og 9 ansatte som regel kun får en normalbøde.

Det må dog fastslås, at det kendskab fødevareremyndighederne har til virksomheden naturligvis spiller ind på vurderingen af, hvilken sanktion der er den rigtige. Hvis fødevareremyndighederne vurderer, at antal ansatte ikke giver et retvisende billede, fordi virksomhedens omsætning vurderes til at være meget stor i forhold til antal ansatte, skal der foretages politianmeldelse med påstand om en højere bøde. På den måde vil domstolene komme til at tage stilling til spørgsmålet om bødens størrelse, hvori hensynet til virksomhedens omsætning vil indgå.«

Spørgsmål 15

Hvordan styrkes små butikkers retssikkerhed, således at små butikker ikke risikerer at blive idømt relativt store bøder?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Det skal understøtte, at en virksomhed uanset størrelse kun risikerer en bøde, hvis virksomheden forsætligt eller uagtsomt overtræder reglerne; der skal altså være noget at bebrejde virksomheden. Denne forudsætning er væsentlig at holde sig for øje i relation til dette spørgsmål.

Der er i lovforslaget indeholdt en række vejledende bødestørrelser for forskellige kategorier af strafbare forhold. Bødestørrelserne er udtryk for en væsentlig, generel skærpelse af bødeniveauet på området. Baggrunden for den skærpede kurs er bl.a., at den seneste tids sager har vist, at det nuværende bødeniveau ikke har en tilstrækkelig præventiv effekt. Bødestørrelserne er fastsat, så de bl.a. afspejler overtrædelsens grovhed og farlighed, således at de overtrædelser, som udgør en konkret eller potentiel fare for fødevarsikkerheden, medfører de højeste bøder.

De foreslåede bødestørrelse er udgangspunktet for alle typer og størrelser af virksomheder. I de fleste tilfælde gælder bødestørrelsen for både detail- og engrosvirksomheder, mens der for enkelte kategoriers vedkommende er skelnet mellem detail- og engrosvirksomheder. Som eksempel kan nævnes overtrædelse af reglerne om holdbarhedsmærkning m.v., hvor udgangspunktet for bødestørrelsen er fastsat til 10.000 kr. i detailvirksomheder og 20.000 kr. i engrosvirksomheder. Årsagen hertil er, at der har vist sig store problemer med netop dette forhold i engrosvirksomheder.

For overtrædelser, der begås efter lovforslagets ikrafttræden, er de foreslåede bødestørrelser således udgangspunktet også for små butikker.

Det er imidlertid væsentligt at være opmærksom på, at fødevareregionen i hvert enkelt tilfælde, hvor der konstateres overtrædelser i en virksomhed, skal foretage en konkret vurdering af, hvilken sanktion der er den rette. Der skal anvendes den sanktion, som skønnes nødvendig for at virksomheden overholder reglerne, men sanktionen må på den anden side ikke være mere indgribende end nødvendigt.

Hvis der er tale om en virksomhed, som ikke tidligere har overtrådt de pågældende regler og som i øvrigt normalt overholder reglerne på området, kan den rette reaktion være vejledning, hvis der er tale om bagatelagte forhold, eller en indskærpelse, hvis der er tale om mindre alvorlige overtrædelser. I en del tilfælde vil den korrekte sanktion være et påbud eller et forbud. Der skal således altid foretages en konkret vurdering; dog er et administrativt bødeforlæg udgangspunktet ved overtrædelse af klare regler, jf. instruks om mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder, som trådte i kraft den 1. juli 2006.

Hvis fødevareregionen efter sådanne overvejelser skønner, at den rette sanktion er en bøde, skal de udstede et administrativt bødeforlæg, hvis betingelserne herfor er tilstede, og i modsat fald skal de politianmelde forholdet.

I forbindelse med fastsættelse af den administrative bøde skal fødevareregionen tage udgangspunkt i de bødestørrelser, som er fastsat i lovforslaget, men de skal også her foretage en konkret vurdering i forhold til den endelige bødes størrelse. Det skal med i overvejelserne, om der foreligger eventuelle skærpene eller formildende omstændigheder, som gør, at den vejledende bødestørrelse skal forhøjes eller nedsættes. Af formildende omstændigheder kan f.eks. nævnes overtrædelser af ubetydeligt omfang.

Spørgsmålet om den konkrete bødestørrelse vil således i hvert enkelt tilfælde blive vurderet individuelt, og der er mulighed for at justere den vejledende bødestørrelse som beskrevet ovenfor.

Hvis virksomheden ikke er enig i den vurdering, som fødevaremyndighederne har foretaget ved udstedelse af et administrativt bødeforlæg, kan virksomheden få sagen prøvet ved retten alene ved at undlade at betale bøden. Domstolene vil herefter tages stilling til såvel strafansvaret som bødestørrelsen.«

Spørgsmål 16:

Vil ministeren oplyse, om EU's regler om egenkontrol tilsiger, at egenkontrol kun kan udføres ved en løbende egenkontrol, uanset om der konstateres fejl eller ej, og hvordan har andre EU-lande implementeret reglerne om egenkontrol?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»I henhold til EU reglerne skal fødevarevirksomhederne indføre, iværksætte og følge faste procedurer vedrørende risikoanalyse og kritiske kontrolpunkter. Virksomhederne skal regelmæssigt kontrollere, at foranstaltningerne fungerer effektivt, dvs. uanset om der konstateres fejl eller ej.

Egenkontrol er ikke et nyt fænomen, men blev implementeret allerede i begyndelsen af 1990'erne som følge af EU direktiver. I en lang årrække har EU kommissionen udført såkaldte FVO missioner i medlemslandene for at kontrollere at fælles EU-regler blev gennemført i medlemslandene. Af rapporter herfra fremgår det, at også de øvrige EU-lande har gennemført egenkontrollen som en del af en effektiv kontrol med fødevarsikkerheden.«

Spørgsmål 17:

Hvordan udførte små virksomheder egenkontrol før den ny EU-hygieneforordning trådte i kraft, og har ministeren et forslag til, hvordan det sikres, at egenkontrol i små virksomheder ikke blot bliver et spørgsmål om at sætte krydser i et skema, men i stedet bliver en reel egenkontrol?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Egenkontrol blev gennemført allerede i begyndelsen af 1990'erne som følge af EU direktiver. Alle virksomheder har således allerede før EU-hygieneforordningen trådte i kraft været omfattet af krav om egenkontrol.

Egenkontrollen skal tilpasses virksomhedens art og størrelse. Der bør altid tilstræbes en så simpel og gennemskuelig egenkontrol som muligt. Dokumentation bør holdes på et minimumsniveau dog således, at virksomhederne kan vise at de har styr på fødevarsikkerheden

Spørgsmålet om en fornuftigt tilpasset egenkontrol i især de små fødevarevirksomheder har været et fokuspunkt i Fødevarestyrelsen i længere tid. Fødevarestyrelsen foretog i foråret en evaluering af egenkontrol i detailledet. Evalueringsrapporten opstiller en række forslag til initiativer, som Fødevarestyrelsen vil arbejde videre med i den kommende tid. Der er ingen tvivl om, at egenkontrollen er et effektivt og godt ledelsesværktøj til sikring af fødevarsikkerheden. Men det skal naturligvis tilpasses den enkelte virksomhed i forhold til størrelse, produktion, varesortiment m.v. Fødevarestyrelsen arbejder videre på at finde løsninger særligt for små virksomheder, der sikrer at egenkontrol-

len fortsat indarbejdes på en effektiv måde, samt styrker de små virksomheders motivation til at udføre den nødvendige egenkontrol.«

Spørgsmål 18:

Hvordan sikres det, at virksomheder med en relativ stor omsætning ikke kun får en bøde på 20.000 kr. ved alvorlige overtrædelser af fødevarelovgivningen?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»I lovforslaget er der fastsat vejledende bødestørrelser for forskellige kategorier af straffbare forhold. Bødestørrelserne er fastsat, så de afspejler bl.a. karakteren af overtrædelsen, beskyttelseshensynet bag de overtrådte bestemmelser, den eventuelle økonomiske gevinst eller besparelse, der er opnået som følge af overtrædelsen og ikke mindst hensynet til fødevarerens sikkerheden generelt, så de overtrædelser, som udgør en konkret eller potentiel fare for fødevarerens sikkerheden, medfører de højeste bøder.

Bødestørrelserne spænder fra 1.500 kr. til 40.000 kr.; f.eks. er udgangspunktet ved salg eller manglende tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer en bøde på 40.000 kr., og udgangspunktet for overtrædelse af reglerne om holdbarhedsmærkning er en bøde på 20.000 kr. i engrosvirksomheder.

Det er hensigten, at de foreslåede bødestørrelser skal danne udgangspunkt ved udstedelse af bøder for overtrædelser, som begås efter lovforslagets ikrafttræden. Der skal imidlertid i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af, om udgangspunktet skal forhøjes eller nedsættes på grund af skærpende eller formildende omstændigheder.

En af de omstændigheder, som skal med i denne vurdering, er virksomhedens omsætning. Det følger af fødevarelovens § 60, stk. 5, at der ved fastsættelse af bødens størrelse – udover de almindelige regler i straffeloven - skal tages hensyn til virksomhedernes omsætning. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. januar 2006, og har således intet med lovforslag L 28 at gøre.

Som der er redegjort for bl.a. i besvarelse af Udvalgets spørgsmål 14 (ad L 28), hvortil der kan henvises, er hjemlen til differentiering efter virksomhedens størrelse udmøntet således, at der i forbindelse med domstolsprøvelse tages hensyn til virksomhedens omsætning, mens der ved udstedelse af administrative bødeforlæg af praktiske årsager tages udgangspunkt i antallet af ansatte i virksomheden.«

Det fremgår videre af besvarelsen af spørgsmål 14, at hvis fødevaremyndighederne vurderer, at antal ansatte ikke giver et retvisende billede, fordi virksomhedens omsætning vurderes til at være meget stor i forhold til antal ansatte, skal der foretages politianmeldelse med påstand om en højere bøde. På den måde vil domstolene komme til at tage stilling til spørgsmålet om bødens størrelse, hvori hensynet til virksomhedens omsætning vil indgå.

Man kan således ikke på forhånd lægge sig fast på, hvilke bødestørrelser der konkret skal gives i forskellige typer af sager. Der skal i hver enkelt sag foretages en individuel vurdering af, hvilken bødestørrelse der er den rette. Det er i den forbindelse væsentlig at understrege, at spørgsmålet om, hvilken straf, der skal fastsættes i det enkelte tilfælde, naturligvis fortsat i sidste ende beror på domstolens konkrete vurdering af samtlige sagens omstændigheder.

Der skal dog ikke herske tvivl om, at hensigten med lovforslaget er at skærpe bødeniveauet – ikke mindst for alvorlige overtrædelser - væsentligt, og det følger altså direkte af den allerede gældende lovtæst, at der ved fastsættelse af bødestraffen skal tages hensyn til virksomhedens omsætning.

Spørgsmål 19:

Ministeren bedes kommentere henvendelse af 8. november 2006 fra Ib Holm, Ringsted, jf. L 28 – bilag 10.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Ib Holm har fremsat et forslag om, at virksomhederne skal opsætte et mærkat med CVR-nummer, som fødevarekontrollen skal scanne, når de kommer på tilsyn.

Fødevarestyrelsen skal dertil bemærke, at styrelsen altid er åben for forslag til forbedring og effektivisering af fødevarekontrollens arbejde og hilser sådanne forslag velkomne. Der vurderes imidlertid ikke umiddelbart at være et behov for eller væsentlige fordele forbundet med Ib Holms forslag.

Fødevarestyrelsen finder således ikke, at forslaget giver anledning til ændringer i lovforslag L 28. Det skal i øvrigt bemærkes, at der i givet fald skulle foretages en nærmere præcisering og vurdering af forslaget, herunder om forslaget kræver en lovændring eller om en sådan ordning kan gennemføres administrativt.«

Spørgsmål 20:

Vil ministeren give eksempler på konsekvenserne af forskellige overtrædelser af fødevarerlovningen alt efter om bøden gives efter omsætningens størrelse eller efter antallet af medarbejdere?

Svar:

Som beskrevet nedenfor, anvendes antal ansatte i forbindelse med administrative bøder som indikator for virksomhedernes omsætning. Der er således ikke med fastsættelsen af bødestørrelse i forhold til antal ansatte tilsigtet nogen afvigelse i forhold til bødestørrelse direkte fastsat i forhold til omsætning.

I henhold til fødevarerlovens § 60, stk. 5, skal der ved fastsættelsen af størrelsen af bøder tages hensyn til virksomhedernes omsætning. Bestemmelsen blev indsat i fødevarerloven fra 2005 som en nyskabelse i forhold til den tidligere gældende fødevarerlov.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget fra 2005 er formålet med denne bestemmelse en forhøjelse af bødeniveauet for større virksomheder, så den præventive effekt forholdsmæssigt bliver bedre sammenlignelig for virksomhederne uanset størrelse.

Som nævnt er omsætningen kriteriet for virksomhedernes størrelse ved fastsættelsen af bødestørrelsen.

Som forberedelse til den nye fødevarerlov ikrafttræden 1. januar 2006 vurderede Fødevarestyrelsen, at det ved administrative bødeforelæg ville være særdeles vanskeligt og ressourcekrævende for fødevareregionerne at skulle anvende omsætningstal, som regionerne ikke i forvejen har registreret eller har adgang til. Styrelsen overvejede derfor, om der var andre, mere let tilgængelige oplysninger, som kunne anvendes som indikator for omsætningen i den enkelte virksomhed.

I overensstemmelse med den generelle praksis for administrative bøder lagde Fødevarestyrelsen til grund, at forhøjelsen i forhold til normalbøden ikke kan overstige 100 pct. Hvis der i konkrete sager vurderes at være grundlag for mere end en fordobling i forhold til normalbøden, skal sagen politianmeldes. Der var således alene behov for en indikator, som kunne opdele virksomhederne i 3 grupper: små virksomheder (normalbøden), mellemstore virksomheder (+50 pct.) og store virksomheder (+100 pct.).

Efter drøftelse med fødevareregionerne vurderede Fødevarestyrelsen, at antal ansatte i langt de fleste tilfælde vil være en rimelig pålidelig indikator for virksomhedens størrelse. Det kan i den forbindelse bemærkes, at antal ansatte allerede indgår som et kriterium for fastsættelsen af antal tilsyn for den enkelte engrosvirksomhed med tilvirkning.

Med antal ansatte (omregnet til antal heltidsstillinger) fastsatte Fødevarestyrelsen retningslinier for opdelingen af i små, mellemstore og store virksomheder: For engrosvirksomheder med behandling er mindre virksomheder defineret som havende indtil 9 ansatte, mellemstore virksomheder som havende mellem 10 og 49 ansatte og store virksomheder som havende 50 ansatte eller derover. For engrosvirksomheder uden behandling og for detailvirksomheder er mindre virksomheder defineret som havende indtil 9 ansatte, mellemstore virksomheder som havende mellem 10 og 24 ansatte og store virksomheder som havende 25 ansatte eller derover.

Spørgsmål 21:

Vil ministeren konkretisere lovforslagets bagatelgrænse, og hvis det ikke lader sig gøre, vil ministeren så oplyse, hvorfor det ikke kan lade sig gøre?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Der er ikke fastsat en bagatelgrænse i lovforslaget, og Fødevarestyrelsen forudsætter derfor i be-
svarelsen, at der henvises til bagatelgrænsen for, hvornår der skal anvendes mere konsekvent bøde-
sanktionering, jf. instruks om mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder.

Instruksen, som trådte i kraft den 1. juli 2006, er et led i udmøntningen af nul-tolerance planen på fødevarerområdet. Instruksen medfører, at udgangspunktet ved overtrædelse af klare regler er en administrativ bøde. Klare regler foreligger, hvis der ikke almindeligvis er tvivl om fortolkningen af dem, og det af det faktiske forhold klart fremgår, at der er tale om en overtrædelse.

Udgangspunktet om anvendelse af administrative bødeforlæg ved overtrædelse af klare regler kan imidlertid fraviges, hvis der er tale om bagatelagtige forhold. Uden en sådan bagatelgrænse ville man i nogle tilfælde kunne komme i konflikt med bl.a. forvaltningsrettens proportionalitetsgrund-
sætning. Herefter skal det således afvejes konkret i hver enkelt sag, om overtrædelsen er så bagatel-
agtig, at valget af administrativ bøde ville stå i rimeligt forhold til overtrædelsens omfang.

Det ville være meget vanskeligt og u hensigtsmæssigt at fastsætte en fast bagatelgrænse, som skul-
le gælde i alle tilfælde uanset de nærmere omstændigheder i sagen. Dette skyldes udover hensynet
til proportionalitetsgrundsætningen og det generelle forbud mod administrativt at regelfastsætte
skønsudøvelsen, at der er tale om meget forskellige typer af virksomheder og overtrædelser. An-
vendelse af en fast bagatelgrænse kan dels medføre risiko for uforholdsmæssige sanktioner overfor
virksomhederne, og dels medføre store vanskeligheder i administrationen af bagatelgrænsen.

Som eksempel kan nævnes et forslag, som tidligere har været fremme, om at der ved fund af fø-
devarer med overskreden holdbarhed skulle laves en bagatelgrænse på f.eks. 1.000 kr. eller alterna-
tivt en vis procentdel af virksomhedens omsætning. En fast grænse på 1.000 kr. ville imidlertid be-

tyde, at en lille kiosk ville blive behandlet væsentligt anderledes end et supermarked med et stort sortiment, og anvendelse af en procentdel af omsætningen ville bl.a. medføre væsentlige praktiske problemer med administrationen af reglen.

Fødearestyrelsen finder derfor ikke, at faste bagatelgrænser på dette område – heller ikke efter en afvejning mod hensynet til ensartethed i forvaltningen – samlet set ville være til fordel for virksomhederne.«

Spørgsmål 22:

Vil ministeren oplyse, om fødevarermyndighedernes mulighed for at rådgive og vejlede om fødevarerlovgivningen?

Svar:

De overordnede rammer for fødevarermyndighedernes mulighed for at rådgive og vejlede er beskrevet i bemærkninger til forslag – L 145 04/05 (2. samling) – til den nugældende fødevarerlov. Af bemærkninger til kapitel 8 fremgår: »Fødevarermyndighederne vil således kunne rådgive en virksomhed under forudsætning af, at dette ikke indebærer indskrænkninger i virksomhedens ansvar for at overholde fødevarerlovgivningen, og at rådgivningens omfang eller karakter ikke medfører begrænsninger i myndighedens muligheder for at påse overholdelsen af fødevarerlovgivningen, herunder mulighederne for at sanktionere overtrædelser.«

Ved høringen over lovforslaget i efteråret 2004 var der fra en række erhvervsorganisationer bemærkninger til virksomhedernes muligheder for at få rådgivning og vejledning fra fødevareregionerne og Fødearestyrelsen. Foranlediget af disse bemærkninger udarbejdede Fødearestyrelsen en guideline for vejledning under tilsyn med virksomheder og besætningsejere. Organisationerne har været inddraget i arbejdet for at sikre, at der er taget højde for de situationer, som især har givet anledning til usikkerhed hos virksomheder og tilsynsførende.

Guidelinen, som jeg vedlægger, er en præcisering af de tilsynsførendes vejledningsforpligtelser samt retningslinier for hvorledes vejledning om reglerne i praksis udføres under tilsyn. Guidelinen præciserer samtidig, at vejledningsforpligtelsen er generel og at vejledning om reglerne også skal gives, når virksomheder og besætningsejere henvender sig direkte til regionskontoret.

Guideline for Fødearestyrelsens vejledning ved kontrol af besætningsejere og virksomheder

14.4.2005

J.nr.: 2005-20-21-00498 / FVST/DEP

Formål

Formålet med denne guideline er at fastslå principperne for vejledning under tilsyn, med henblik på at sikre en ensartet praksis for vejledning og under hensyn til producenternes ansvar, at give virksomhederne den bedst mulige service og dermed medvirke til at forebygge problemer.

Principper for vejledning

De regler og retningslinier, som danner rammerne for Fødearestyrelsens muligheder for vejledning til virksomheder og besætningsejere kan sammenfattes til følgende principper:

1. Vejledning skal medvirke til, at kontrollen har en forebyggende effekt.
2. Vejledning gives typisk ved tilsyn, formidling af analyseresultater og behandling af ansøgninger.
3. Vejledning af virksomheder og besætningsejere kan også ske på informationsmøder med brancher, om muligt lokalt.

4. Det er virksomhedernes ansvar at sagen er tilstrækkeligt belyst til, at vejledning kan ske meningsfyldt, men Fødevareregionen skal medvirke hertil. Vejledning sker altid på det foreliggende grundlag og indgår i den almindelige prioritering.
5. Når virksomheder eller besætningsejere efterspørger konkret vejledning, skal fødevareregionen vurdere, i hvilket omfang og indenfor hvilken tidsramme vejledning er mulig.
6. Vejledning ændrer ikke ved ansvarsfordeling mellem virksomhed og myndighed og må ikke kompromittere den tilsynsførendes mulighed for kontrol og opfølgning.
7. Vejledning indgår som et af kontrollens virkemidler, men kan ikke træde i stedet for opfølgning eller sanktioner overfor virksomhederne.
8. Vejledning gives i dialog med virksomheden eller besætningsejeren på basis af kontrollens viden og sagkundskab, men kan ikke have karakter af en afgørelse eller et bindende tilsagn.
9. Fødevareregionerne er også forpligtede til at vejlede virksomheder og besætningsejere om reglerne, når disse henvender sig mundtligt eller skriftligt til regionskontoret, herunder at oplyse om særlige fortolkninger eller fast administrativ praksis, hvis noget sådant er dannet på bestemte områder.
10. Når der ydes vejledning, dokumenteres dette i kontrolrapporten eller i form af et telefonnotat, hvis vejledningen ydes mundtlig pr. telefon.

Eksempler på vejledning til virksomheder

Eksempler på vejledning til virksomhederne er inddelt i fire hovedområder:

- Godkendelse/autorisation af virksomheder,
- egenkontrol,
- formidling af analyseresultater og
- mærkning/markedsføring.

Det skønnes at være de fire områder, hvor vejledningsrollen er mest relevant.

Godkendelse/autorisationer

Hvis en virksomhed eller besætningsejer henvender sig forud for indsendelse af en ansøgning, skal fødevareregionen oplyse om sagsbehandlingsprocedurens normale forløb og vejlede virksomheden eller besætningsejeren om, hvordan vedkommende oplyser sagen bedst muligt. Ved skriftlige henvendelser skal virksomhederne have et skriftligt svar. Vejledningen vil afhænge af, hvor underbygget ansøgningen er. Fødevareregionen skal sørge for at sagen oplyses tilstrækkeligt. Derfor kan første svar til virksomheden i mange situationer bestå i at oplyse om ansøgningens mangler.

Ved henvendelse til fødevareregionen om at besigtige lokaler, som en virksomhed gerne vil have godkendt tager fødevareregionen på tilsynsbesøg. Lokaler, indretning m.v. der ikke vurderes at være i overensstemmelse med lovgivningen noteres på en tillægsside til kontrolrapporten og udleveres til virksomheden. F.eks. gulve skal være forsynet med afløb, der skal være lagerfaciliteter både til opbevaring af kølevarer og andre varer og der skal være en håndvask i produktionslokalet.

Vejledningen kan altså bestå i, at det oplyses hvilke rammer lovgivningen sætter for de aktiviteter, der skal foregå i lokalet. Det er så op til virksomheden at placere gulvafløbene, hvor der er brug for dem, at kølerummet har den rette kapacitet i forhold til aktiviteterne og at håndvaskene bliver brugt.

Når myndigheden har godkendt en virksomhed kan der ikke i relation til godkendelsen stilles nye krav til virksomheden indenfor den første 5 års periode med mindre virksomheden selv ændrer produktionsforholdene eller ikke overholder reglerne. Ved overtrædelser skal der naturligvis gribes ind.

Analyseresultater

Ved uacceptable analyseresultater kan fødevareregionen vejlede om typiske årsager til problemet og hjælpe virksomheden på vej ved at spørge ind til virksomhedens håndtering af fødevarer, f.eks.

ved at fortælle virksomheden, at den må gå de enkelte skridt i produktionen igennem: Hvordan sikrer du opbevaring af råvarerne; hvordan sikrer du tilstrækkelig opvarmning, hvordan sikrer du, at varer køles hurtigt nok ned; hvordan sikrer du at færdigretten opbevares tilstrækkelig koldt og ikke for længe, hvor ofte gøres produktionsudstyret rent og desinficeres osv. Vejledningen træder ikke i stedet for en nødvendig sanktion, men kan hjælpe virksomheden til ikke at havne i samme situation igen.

Egenkontrol

I forbindelse med nygodkendelse af virksomheder, herunder væsentlig ændring af vareudvalg eller ved ejerskifte vejledes virksomhederne om fødevarerens krav til virksomhederne om godkendelse af et egenkontrolprogram.

Virksomheden vejledes i at egenkontrolprogrammet skal være udarbejdet i hht bekendtgørelsens krav, og tilhørende vejledning som er rettet til såvel virksomheder som myndighed og at de kan søge bistand hertil hos brancheforening (fødevareregionerne henviser blandt andet til eksisterende branchekoder) eller private konsulenter. Virksomheden har initiativ-forpligtelsen.

Hvis virksomheden herefter henvender sig med konkrete spørgsmål i forbindelse med udarbejdelse af egenkontrolprogrammet, giver fødevareregionen gerne en yderligere vejledning om de enkelte §§ eller afsnit i vejledningen, hvis virksomheden har behov herfor.

Når programmet er indsendt til godkendelse (engrosvirksomheder med tilvirkning og godkendte detailvirksomheder), vurderer fødevareregionen om programmet kan godkendes. Ofte skal der foretages tilføjelser eller ændringer, hvilket typisk meddeles virksomhederne mundtligt. I godkendelsesfasen kan fødevareregionen også vejlede om opbygningen af egenkontrolprogrammet (fordelen ved at programmet er opbygget i afsnit der let kan revideres, at der anvendes dokumentstyring, at kontrolskemaer entydigt nummereres m.m.). Dette gøres på baggrund af fødevareregionens erfaringer med revidering af egenkontrolprogrammer samt ønsket om at myndigheden nemt kan gennemskue, hvilke mindre ændringer der er foretaget i programmet siden sidste tilsyn.

Ved godkendelse af egenkontrolprogrammer på tilsyn vejledes også, om end af mindre karakter. Dels er tiden ved tilsynet begrænset og dels er der ofte tale om mindre komplicerede virksomheder eller egenkontroller udarbejdet på baggrund af branchekoder, skabeloner o.lign.

Der er store forskelle i virksomhedernes behov for vejledning og rådgivning. Nogle virksomheder har veluddannet personale, og har derfor ikke brug for vejledning om egenkontrol, mens andre er ufaglærte og ikke har baggrund for at omsætte egenkontrolbekendtgørelsen til praksis. Fødevareregionens vejledning tager afsæt i virksomhedens kendskab til regler, HACCP m.m., men omfanget af vejledningen tilpasses den tid regionerne har til rådighed, idet det er virksomhedernes ansvar at kende og følge reglerne.

Mærkning

Mange virksomheder vil gerne have en vurdering af mærkning på etiketter og lign. før trykning iværksættes. Fødevareregionen kan ikke godkende mærkningen eller på anden måde udtale sig, så udtalelserne får en bindende karakter. Regionen kan vejlede virksomheden i retningen af... ”du skal huske, at der er krav om nettovægt, holdbarhedsdato og at ingredienserne skal listes i faldende orden. Du skal f.eks. derfor regne din recept igennem, for at du er sikker på at ingredienserne står i den rigtige rækkefølge. Regionen kan også oplyse, at virksomheden skal huske på hvad der ikke er tilladt, når der skal laves markedsføringsmateriale (anprisning og vildledning).

Vejledning vil altid ske på det foreliggende grundlag, hvilket skal være klart for virksomheden, så man undgår misforståelser i forbindelse med vejledningen.

Det vil være vanskeligt for de tilsynsførende at udtale sig om en vare og dens markedsføring er egnet til at vildlede, hvis den pågældende vare og dens markedsføringsmateriale ikke præsenteres i den konkrete kontrolsituation. Hvis den tilsynsførende vurderer det hensigtsmæssigt og muligheden i øvrigt foreligger, kan den tilsynsførende anskueliggøre forskellige problemstillinger over for virksomheden ved at henvise til relevante eksempler på markedsføring, som tidligere er vurderet som vildledende, dog uden at noget sådant af virksomheden kan opfattes som en stillingtagen til den konkrete sag.

De tilsynsførende kontrollerer ikke mærkning ved alle tilsyn. Vejledningen vil derfor i særdeleshed kunne finde sted ved de tilsyn, hvor den tilsynsførende har planlagt, at mærkning, vildledning, særlige mærkningsordninger, varestandarder og handelsnormer kontrolleres.

Generel vejledning

Fødevarestyrelsens vejledningsaktiviteter omfatter endvidere informationsmøder for erhvervs- og forbrugerorganisationerne, f.eks. ved indførelse af nye regler. Der udarbejdes foldere (fakta om regler), som udleveres ved tilsyn.

Revision

I takt med fastlæggelse af fortolkninger i EU-forordningerne om kontrol og hygiejne vil guidelinien skulle vurderes og om nødvendigt revideres.

Regler og retningslinier

Virksomheder og besætningsejere har ansvaret for at overholde de regler, der gælder for deres aktiviteter, både EU-regler, nationale regler og – hvis aktuelt – krav fra 3. lande. Fødevarestyrelsen har som myndighed ansvar for at kontrollere, at virksomheder og besætningsejere overholder reglerne. Denne ansvarsfordeling følger af fødevarerforordningen¹.

Fødevarestyrelsen vejleder besætningsejere og virksomheder som et led i kontroludøvelsen. Det følger af Forvaltningsloven, Fødevarerloven, styrelsens kontrolprincipper og –værdier.

Det fremgår af Forvaltningsloven², at en forvaltningsmyndighed i fornødent omfang skal yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål indenfor myndighedernes sagsområde.

Af Fødevarerlovens³ bemærkninger fremgår, at erhverv og forbrugere skal sikres en relevant information og rådgivning om fødevarer, kost og ernæring.

Det fremgår af kontrolprincipperne på både veterinær- og fødevarerområdet, at kontrollen skal være forebyggende. Et vigtigt led i kontrollen er derfor at oplyse og vejlede virksomheder og besætningsejere om reglerne og baggrunden for reglerne, idet man er mere motiveret for at følge regler, man forstår. Af Fødevarestyrelsens egenkontrolprincipper fremgår et vigtigt princip om, at virksomhederne selv formulerer egenkontrolprogrammet, men at det på mindre virksomheder kan være nødvendigt, at myndigheden vejleder undervejs.

Som et element i kvalitetsstrategien har Fødevarestyrelsen formuleret 11 kontrolværdier, som fødevarerkontrollen og veterinærkontrollen arbejder efter. En vigtig kontrolværdi er ”Når vi vejleder om reglerne, så husker vi at problemerne er virksomhedens eller besætningsejersens”.

Den skitserede fordeling af ansvar og opgaver mellem virksomheder/besætningsejere og myndigheder fremgår også af en række bestemmelser i kontrolforordningen og forordningerne vedr. hygiejne. Ansvarsfordelingen har betydning for omfanget af den konkrete vejledning, som fødevarermyndighederne kan yde, idet vejledningen ikke må indebære indskrænkninger i virksomhedens

ansvar for at overholde lovgivningen, ligesom den konkrete vejlednings omfang eller karakter ikke må medføre begrænsninger i myndighedernes muligheder for at kontrollere virksomhedernes overholdelse af reglerne, herunder mulighederne for at sanktionere overtrædelser.

- 1) EU-Fødevareforordning nr. 178/2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, artikel 17
- 2) Lov nr. 571 af 19. december 1985, § 7, stk. 1.
- 3) Lov nr. 471 af 1. juli 1998 om fødevarer m.v.

Spørgsmål 23:

Vil ministeren oplyse, om bestemmelsen i lovforslagets § 3, nr. 1, indebærer, at næringsdrivende kan miste rettigheden til at drive virksomhed for mindre forseelser, og vil ministeren uddybe lovforslagets bemærkninger herom?

Svar:

Lovforslagets § 3, nr. 1, indebærer en ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed, hvorefter der i ganske særlige tilfælde kan ske inddragelse af næringsbrevet til at drive denne type virksomhed. Beslutning om inddragelsen træffes af Fødevarestyrelsen, og kan af den eller de berørte forlanges indbragt for domstolene. Det er bestemmelsens hovedformål at give myndighederne mulighed for hurtigt at kunne gribe ind overfor personer og virksomheder, som udøver deres erhverv på en helt uansvarlig måde.

Bestemmelsen i lovforslagets § 3, nr. 1, er indholdsmæssigt stort set identiske med lovforslagets § 2, nr. 15, idet den eneste forskel er, at § 2, nr. 15, vedrører næringsbrev til at drive fødevare- eller cateringvirksomhed, mens lovforslagets § 3, nr. 1, vedrører næringsbrev til at drive restaurations- og hotelvirksomhed. Der kan derfor i det hele kan henvises til lovbemærkningerne om lovforslagets § 2, nr. 15.

Betingelserne for at bringe de to bestemmelser i anvendelse er de samme og udspringer af de samme hensyn. Begge bestemmelser finder anvendelse, hvis det vil indebære overhængende risiko for fødevaresikkerheden at lade næringsbrevindehaveren fortsætte sin virksomhed, eller i tilfælde af at næringsbrevindehaveren groft eller gentagne gange væsentligt har overtrådt fødevarelovgivningen, og der er en overhængende risiko for, at virksomheden fortsat ikke vil blive drevet i overensstemmelse med fødevarelovgivningen. Bestemmelsen i lovforslagets § 3, nr. 1, finder således ikke anvendelse på mindre forseelser.

Spørgsmål 24:

Vil ministeren oplyse, om der er retssikkerhedsmæssige problemer i lovforslaget, eller om ministeren kan indestå for, at der ikke er retssikkerhedsmæssige problemer hermed?

Svar:

Spørgsmål om retssikkerhed har altid relevans i forbindelse med myndighedernes brug af sanktioner. For så vidt angår det nærværende lovforslag vil retssikkerhedsmæssige overvejelser derfor navnlig være relevante i forbindelse med fastsættelse af vejledende normalbødestørrelser i lovbemærkningerne, som kan anvendes som grundlag for udstedelse af administrative bødeforlæg, og administrativ inddragelse af næringsbrev.

For så vidt angår spørgsmålet om fastsættelse af vejledende bødestørrelser i lovbemærkningerne skal jeg henvise til min besvarelse af Udvalgets spørgsmål 5, hvori der redegøres for fordelene ved at søge bødeniveauet hævet på denne måde.

Som det ligeledes fremgår af besvarelsen, er fastsættelse af vejledende bødestørrelser i lovbestemmelserne tidligere anvendt flere gange på forskellige lovgivningsområder, f.eks. på området for medicin til dyr, jf. L 90, som vedtaget ved lov nr. 105 af 20. februar 2006.

Hensynet til virksomhedernes retssikkerhed er tilgodeset ved, at domstolene i alle tilfælde har den endelige afgørelse for så vidt angår spørgsmålet om strafansvar og strafudmåling. Dette gælder uanset om straffesagen umiddelbart anlægges ved domstolene eller om sagen i første omgang er søgt afsluttet med et administrativt bødeforlæg. Såfremt virksomheden ikke kan erkende det administrative bødeforlæg, vil fødevaremyndighederne politianmelde forholdet, hvorefter spørgsmålet indbringes for domstolene, medmindre anklagemyndigheden ikke indbringer sagen, fordi de ikke mener, at sagen kan føre til domfældelse, eller vælger at afgøre sagen med et politibødeforlæg. Hvis virksomheden ikke kan erkende politibødeforlægget, vil spørgsmålet om strafansvar og bødestørrelse også her blive indbragt for domstolen.

Efter lovforslaget lovforslagets § 2, nr. 15, og § 3, nr. 1, kan der i ganske særlige tilfælde træffes beslutning om midlertidigt at inddrage næringsbrevet. Den berørte persons eller virksomheds retssikkerhed er i denne forbindelse tilgodeset ved, at der i begge bestemmelser er indsat mulighed for at begære en sådan beslutning indbragt for domstolene. Begæringen fremsættes overfor Fødevarestyrelsen, der herefter skal anlægge sagen ved domstolene i den borgerlige retsplejes former.

Jeg vil endvidere foreslå at indsætte en revisionsklausul, der indebærer, at der senest to år efter forslagens ikrafttræden foretages en vurdering af bestemmelsens anvendelse.

Spørgsmål 25:

Hvis virksomhederne ved et ændringsforslag får mulighed for at indbringe en administrativ afgørelse om suspension af en virksomheds ret til at drive virksomhed for en domstol indenfor en kortere frist, hvor kort vil det være realistisk muligt at sætte en sådan frist?

Svar:

Efter det nærværende lovforslag åbnes der mulighed for, at Fødevarestyrelsen i ganske særlige tilfælde inddrager næringsbrevet til at drive visse fødevarer virksomheder midlertidigt. Tilsvarende gælder for restaurations- og hotelvirksomhed. Det er dermed hovedformålet at give fødevaremyndighederne mulighed for hurtigt at kunne gribe ind overfor personer og virksomheder, som udøver deres erhverv på en helt uansvarlig måde, indtil der foreligger en domstolsafgørelse.

Da der er tale om et ganske omfattende indgreb, kan den berørte næringsbrevsindehaver begære den midlertidige inddragelse af næringsbrevet prøvet ved domstolene. Sagen skal i så fald indbringes for domstolen af Fødevarestyrelsen. Domstolen tager derefter stilling til spørgsmålet om midlertidig inddragelse inden den endelige afgørelse om frakendelsesspørgsmålet.

Der er i princippet ikke nogen grænse for, hvor kort en frist man kan sætte for indbringelse for domstolene. Det må dog bemærkes, at jo kortere frist myndigheden har til at indbringe en begæring om domstolsprøvelse, desto flere forberedelser vil det være nødvendigt at have gennemført med henblik på en mulig domstolsprøvelse af inddragelsen, inden myndigheden kan træffe beslutning om midlertidig inddragelse af næringsbrevet. Man risikerer derved, at bestemmelsen bliver meget usmidig, hvilket kan føre til, at formålet med bestemmelsen forspildes. Det er derfor min opfattelse, at bestemmelsens formål bedst opnås med den nuværende udformning.

Jeg vil endvidere foreslå at indsætte en revisionsklausul, der indebærer, at der senest to år efter forslagens ikrafttræden foretages en vurdering af bestemmelsens anvendelse.

Spørgsmål 26:

Er ministeren indstillet på, at det skal være muligt for en fødevarevirksomhed, der er blevet pålagt en bøde som følge af overtrædelser af fødevareloven, relevante bekendtgørelser, EU-forordninger eller direktiver på fødevareområdet, at vælge mellem at betale bøden eller bruge et beløb tilsvarende bødens størrelse på rådgivning i overholdelse af lovgivningen med henblik på at rette op på de kritikpunkter, hvormed bøden er pålagt?

Svar:

Nærværende lovforslag om ændring af fødevareloven, lov om næringsbrev til fødevarebutikker og lov om restaurations- og hotelvirksomhed er en udmøntning af nogle af punkterne fra den politiske aftale om nul-tolerance på fødevareområdet, der i foråret blev indgået mellem regeringen og Dansk Folkeparti. Aftalen blev blandt andet indgået på baggrund af det seneste års alvorlige sager på fødevareområdet.

Hovedformålet med lovforslaget er at indføre skærpede sanktioner og mere effektive sanktionsmuligheder. Det er min opfattelse, at en ordning som den beskrevne ville harmonere meget dårligt med dette formål. Som ordningen er skitseret, ville den indebære, at jo større bøder en virksomhed blev pålagt, desto mere rådgivning kunne man opnå i stedet for.

Selvom myndighederne gør en stor indsats for at rådgive og vejlede om love og regler på fødevareområdet, og selvom jeg er tilhænger af, at virksomhederne gennem informationsøgning forbedrer deres vidensgrundlag, er det vigtigt at holde fast i, at det er virksomhedernes eget ansvar at overholde lovgivningen, og herunder at gøre sig bekendt med de relevante love og regler. Hvis en virksomhed for eksempel er i tvivl om lovligheden af en konkret aktivitet, er det også virksomhedens eget ansvar at sørge for at få dette spørgsmål opklaret – eventuelt ved at søge vejledning hos fødevaremyndighederne eller andre eksperter på området – og i den forbindelse afvente med at iværksætte aktiviteten, indtil spørgsmålet om dens lovlighed er afklaret.

På det grundlag kan jeg meddele, at jeg ikke er indstillet på at indføre en ordning som den skitserede.

Spørgsmål 27:

Kan ministeren i fortsættelse af spørgsmål 26 bekræfte, at der findes en lignende ordning på arbejdsmarkedsområdet, og vil ministeren redegøre nærmere for denne evt. på baggrund af en indhentet udtalelse fra beskæftigelsesministeren?

Svar:

Fødevarestyrelsen har ved en uformel henvendelse til Beskæftigelsesministeriet fået oplyst, at der ikke på arbejdsmarkedsområdet findes en ordning som den skitserede. Beskæftigelsesministeriet henviste i denne forbindelse til Arbejdstilsynet, der oplyste, at der på arbejdsmiljøområdet kan gives påbud om, at en virksomhed skal søge rådgivning. Der er dog ikke mulighed for at konvertere pålagte bøder til rådgivning, sådan som det anføres i udvalgets spørgsmål 26. Regulering af den nævnte ordning sker i arbejdsmiljøloven. Såfremt udvalget ønsker yderligere oplysninger om ordningen, skal jeg opfordre til, at spørgsmål herom rettes til beskæftigelsesministeren.

Spørgsmål 28

Vil ministeren i forlængelse af besvarelse af L 28 – samrådssp. A om konsekvenserne af lovforslaget den 22. november 2006, oversende det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af spørgsmålet?

Svar:

Hermed fremsendes til udvalgets orientering talepapiret til samrådet i udvalget den 22. november 2006 til spørgsmål A.

Det talte ord gælder

Tale til samråd d. 22. november 2006 i Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om spørgsmål A om L 28 Forslag til ændring af fødevareloven, lov om næringsbrev til fødevarebutikker og lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

Vil ministeren redegøre for konsekvenserne af lovforslaget, herunder særligt bødestørrelser, bagatelgrænse for bøder og ensartethed i bedømmelsen af forhold, der kan give anledning til sanktioner?

Indledning

Jeg har allerede redegjort for lovforslaget i forbindelse med fremsættelsen i Folketinget og svaret fødevarerudvalget på en række skriftlige spørgsmål, hvortil jeg kan henvise.

Jeg vil på denne baggrund redegøre forholdsvis kort for konsekvenserne af lovforslaget, idet jeg i særligt grad vil koncentrere mig om lovforslagets forhold vedrørende bøder og sanktioner.

Baggrunden for lovforslaget

Lovforslaget er blevet fremsat som led i Regeringens og Dansk Folkepartis aftale fra 8. april 2006 om nul-toleranceplanen. Baggrunden for nul-toleranceplanen var bl.a. sagerne om gammelt kød, og nul-toleranceplanen skulle sikre hurtige og skrappe sanktioner overfor de virksomheder, der gentagne gange bryder fødevarelovgivningen.

Lovforslagets områder

Lovforslaget indeholder bestemmelser indenfor 5 områder.

Det er: Regler om tilbagetrækning og markedsføring af materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer

- Laboratoriernes oplysningspligt
- Bestemmelse om udveksling af oplysninger
- Skærpelse af bødeniveauet
- Udvidelse af ordningen om næringsbrev til også at omfatte engrosvirksomheder

Jeg vil kort redegøre for konsekvenserne af disse bestemmelser. Under punktet om skærpelse af bødeniveauet vil jeg medtage spørgsmålene om bagatelgrænse for bøder og ensartetheden i bedømmelsen af forhold, der kan give anledning til sanktioner.

Materialer og genstande - tilbagetrækning m.v.

Det foreslås, at ikke kun materialer og genstande, der er i kontakt med fødevarer, men også materialer og genstande, der er bestemt til at komme i kontakt med fødevarer, skal omfattes af fødevarelovgivningens regler om tilbagetrækning og markedsføring. Lovforslaget sikrer en ensartet administration af området.

Laboratoriers oplysningspligt

Forslaget om laboratoriers oplysningspligt skal give Fødevarestyrelsen mulighed for at få oplysninger direkte fra laboratorier om analyseresultater og virksomheder i forbindelse med fødevarebårne sygdomme eller mistanke herom. Laboratorierne skal kun give oplysninger, der er relevante i den sammenhæng. I øjeblikket skal laboratoriet indhente accept fra virksomheden, inden det kan udlevere oplysningerne. Bestemmelsen vil sikre en hurtigere opklaring af, hvad der forårsager de enkelte sygdomsudbrud og dermed medvirke til at få stoppet kilden og forhindre, at flere personer bliver syge.

Udveksling af oplysninger og Registersamkøring

Forslaget om at Fødevarestyrelsen skal kunne hente oplysninger hos andre myndigheder, fx SKAT, skal bl.a. give fødevaremyndighederne mulighed for at opspore fødevarevirksomheder, der ikke er registreret eller autoriseret, som de skal være ifølge fødevarelovgivningen.

Konsekvensen skulle gerne være, at det bliver sværere for fødevarevirksomheder at undgå registrering eller autorisation og dermed sværere at undgå fødevare-myndighedernes kontrol.

Skærpelse af bødeniveauet

Med hensyn til bøder er der i lovforslaget foreslået vejledende bødestørrelser på mellem 1.500 og 40.000 kr. og den mest anvendte bødestørrelse er i lovforslaget sat til 10.000 kr. Det betyder i mange tilfælde en fordobling af bødestørrelsen.

De foreslåede bødestørrelser stiger i takt med en stigende risiko for fødevarerisikoen, og gælder for alle virksomheder uanset type og størrelse.

Det er hensigten, at de foreslåede bødestørrelser også skal anvendes som grundlag ved Fødevarestyrelsens fastsættelse af bødestørrelser i administrative bødeforlæg. Hvis en virksomhed ikke vil betale den administrative bøde, bliver sagen politianmeldt og efterfølgende indbragt for domstolene, så det altid i sidste ende er domstolene, der har kompetence til at fastsætte bødestørrelsen ud fra en konkret vurdering af alle omstændigheder i sagen.

De vejledende bødestørrelser i lovforslaget kan forhøjes, hvis der er skærpende omstændigheder eller nedsættes, hvis der er formildende omstændigheder.

De foreslåede bøder skal som følge af de allerede gældende regler i fødevareloven forhøjes yderligere overfor større virksomheder, for at sikre, at bøderne også har en præventiv overfor disse virksomheder.

I øjeblikket overvejes det, om der er behov for en præcisering af lovforslaget, så grundlaget for differentiering af bødestørrelsen efter virksomhedens størrelse fremgår mere tydeligt.

Konsekvensen af de højere bøder forventes at være en større præventiv effekt, så færre virksomheder vil overtræde reglerne på området.

Bagatelgrænse

Der spørges særligt til en bagatelgrænse for bøder. Der er ikke nævnt en sådan bagatelgrænse i lovforslaget, men jeg går ud fra, at der tænkes på Fødevarestyrelsens instruks vedrørende mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder. Instruksen har virkning fra 1. juli og blev også udstedt som led i nul-toleranceplanen.

Instruksen medfører, at der ved overtrædelse af klare regler som udgangspunkt skal gives en administrativ bøde.

Det fremgår dog også af instruksen, at der er en bagatelgrænse, sådan at bagatelagtige overtrædelser ikke nødvendigvis skal medføre en administrativ bøde ved overtrædelse af klare regler. Som eksempel kan nævnes, at der findes en enkelt eller meget få varer med overskreden holdbarhed ud af et større varesortiment.

Det er ikke hensigtsmæssigt at opstille en fast grænse for, hvornår en overtrædelse er bagatelagtig. Det vil afhænge af et konkret skøn. Der er en løbende drøftelse blandt de tilsynsførende i fødevareregionerne af bagatelgrænser på blandt andet erfagruppe-møder og kurser. Dette medvirker til, at de tilsynsførende får ensrettet deres vurdering af, hvor bagatelgrænsen går.

Ensartethed i bedømmelserne

Det bringer mig videre til punktet om ensartethed i bedømmelsen af forhold, der kan give anledning til sanktioner.

Fødevarestyrelsen arbejder hele tiden på at skabe ensartethed i forvaltningen, således at ens forhold behandles ens i de forskellige fødevareregioner og blandt de forskellige tilsynsførende. Midlerne til at give større ensartethed er bl.a. kurser, erfa-gruppe-møder, vejledninger, kvalitetssikring af fødevareregionernes arbejde m.v.

Herudover er det en vigtig del af Fødevarestyrelsens strategi, at der skal anvendes den sanktion, som er nødvendig for at sikre, at virksomheden overholder lovgivningen. Samtidig må sanktionen ikke være mere indgribende end højst nødvendigt.

Der skal derfor foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Det betyder, at to virksomheder, der overtræder den samme bestemmelse, kan få to forskellige sanktioner. Den ene virksomhed kan fx være en, der normalt overholder reglerne på området og derfor får en mildere sanktion, mens den anden virksomhed generelt ikke kan finde ud af at overholde spillereglerne, og derfor er en skrapere sanktion - fordi det er nødvendigt.

Udvidelse af næringsbrevs-Ordningen

Endelig stilles der forslag om, at ordningen om næringsbrev til fødevarerbutikker udvides til også at omfatte fødevarerengrosvirksomheder.

Engrosvirksomheder har ofte været involveret i det seneste års sager på fødevarerområdet. Ved at inkludere dem og cateringvirksomheder i næringsbrevsordningen sikrer vi, at der er mere ensartede regler for alle fødevarerengrosvirksomheder. Det sikres også, at der er personer med viden om bl.a. fødevarer, skatter og afgifter og arbejdsmiljøforhold i disse virksomheder.

Ved udvidelsen af lovens anvendelsesområde bliver engros- og cateringvirksomheder også omfattet af de gældende sanktionsmuligheder. Det bliver derved muligt ved dom at frakende en person eller en virksomhed i disse brancher retten til at drive erhverv efter loven. Endelig foreslås det som noget nyt, at Fødevarestyrelsen i ganske særlige tilfælde inddrager næringsbrevet, indtil retssagen om frakendelsesspørgsmålet er afgjort. Dette skridt vil bl.a. blive taget, når der er overhængende risiko for fødevarerensikkerheden. Da der er tale om et meget omfattende indgreb, skal det være muligt at begære en administrativ inddragelse prøvet ved domstolene.

Konklusion

Hvis jeg kort skal opsummere vedrørende det skærpede bødeniveau, så er der tale om en væsentlig, generel skærpelse af bødestørrelserne. Det højere niveau danner udgangspunktet for alle virksomheder uanset type og størrelse. Der skal i hvert enkelt tilfælde laves en konkret vurdering af alle omstændigheder i sagen, for at finde den rette bødestørrelse. Det er i sidste ende domstolene, der træffer den endelige afgørelse om bødens størrelse.

Blandt andet i lyset af de bemærkninger og synspunkter, der er blevet fremsat under lovforslagets behandling agter jeg i øvrigt at foreslå en revisionsklausul i loven, så der senest efter 2 år foretages en vurdering af, hvordan de nye regler har virket

Sammenfattende mener jeg, at lovforslaget vil give fødevaremyndighederne de rigtige værktøjer til en mere kontant indsats overfor de virksomheder, der ikke overholder fødevarelovgivningen samtidig med de skærpede sanktionsmuligheder sandsynligvis vil have den konsekvens, at færre virksomheder vil overtræde fødevarelovgivningen. Herved kan forbrugernes tillid til fødevarerne styrkes.

Spørgsmål 30:

Kan ministeren bekræfte, at de administrative myndigheder er bundet af retssikkerhedsloven, og er ministeren enig i justitsministerens svar i retsudvalget på spm. 51?

Svar:

Der er ikke med nærværende lovforslag tilsigtet nogen indskrænkning af lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (retssikkerhedsloven), der således finder anvendelse i fuldt omfang.

Herudover kan jeg tilslutte mig Justitsministerens svar til Retsudvalgets spørgsmål 51.

Spørgsmål 31:

Er ministeren enig i, at myndighederne ved lukning af en virksomhed skal iagttage forvaltningslovens bestemmelser herunder reglerne om partshøring?

Svar:

Der er ikke med nærværende lovforslag tilsigtet nogen indskrænkning af forvaltningsloven (lov nr. 571 af 19. december 1985 med senere ændringer), herunder lovens regler om partshøring. Loven finder således anvendelse i fuldt omfang.

Spørgsmål 32:

I svaret på L 28 – spm. 15 gør ministeren gældende, at det vil kræve flere forberedelser, såfremt der indføres regler om hurtig efterfølgende domstolsprøvelse. Ministeren bedes i den forbindelse nærmere redegøre for hvilke retsgarantier, som ministeren mener, de administrative myndigheder kan slippe for, hvis ikke der er domstolsprøvelse, og hvilke retsgarantier myndighederne må iagttage, hvis sagerne indbringes for domstolene?

Svar:

Jeg tillader mig at gå ud fra, at udvalget mener spørgsmål 25, der – ligesom mit svar hertil – vedrører en eventuel frist for domstolsprøvelse af en midlertidig inddragelse af næringsbrevet.

Det synes i spørgsmålet at blive lagt til grund, at der ikke i alle tilfælde vil ske en domstolsprøvelse af spørgsmålet om midlertidig inddragelse eller frakendelse. Efter lovforslagets § 2, nr. 15, og § 3, nr. 1, kan næringsbrevet i ganske særlige tilfælde inddrages midlertidigt, og efter samme bestemmelser kan den berørte person eller selskab begære en sådan afgørelse prøvet ved domstolene.

Det bemærkes endvidere, at en midlertidig inddragelse af næringsbrevet altid efterfølges af en frakendelsessag efter § 11 i lov om næringsbrev til fødevarerbutikker eller § 7 a i lov om restaurations- og hotelvirksomhed. Den berørte vil således altid kunne imødesee en domstolsprøvelse af

spørgsmålet om frakendelse, eventuelt med en forudgående prøvelse af den midlertidige inddragelse, hvis dette begæres af den pågældende.

For så vidt angår de retssikkerhedsgarantier, som myndighederne må iagttage, skal jeg henvise til, at det i de i 2. afsnit nævnte bestemmelser anføres, at Fødevestyrelsen ved en begæring om domstolsprøvelse af den midlertidige inddragelse af næringsbrevet anlægger sagen i den borgerlige retsplejes former. Jeg kan derfor i det hele henvise til reglerne herom.

Spørgsmål 33:

Vil ministeren i forlængelse af svaret på L 28 spm. 25 oplyse, om ministeren er enig i, at efterfølgende domstolsprøvelse ikke er noget problem for administrative myndigheder, der følger de forskrifter, der er udarbejdet for de pågældende myndigheder?

Svar:

Der sker domstolsprøvelse af en midlertidig inddragelse af næringsbrevet, hvis den berørte person eller selskab begærer dette. En midlertidig inddragelse af næringsbrevet efterfølges desuden altid af en frakendelsessag efter § 11 i lov om næringsbrev til fødevarerbutikker eller § 7 a i lov om restaurations- og hotelvirksomhed. Efterfølgende domstolsprøvelse er således en integreret del af lovforslagets bestemmelser om sanktionsmuligheder i relation til næringsbrev til fødevarer virksomhed – og dermed ikke noget problem for de administrerende myndigheder.

Spørgsmål 34:

I forlængelse af svaret på L 28 – spm. 25 bedes ministeren oplyse, om anvendelsen af glosen »usmidig« skal forstås på den måde, at domstolsprøvelse er usmidig for de administrative myndigheder?

Svar:

I mit svar til udvalgets spørgsmål 25 henviser udtrykket »usmidig« til de mulige konsekvenser af at indsætte en frist for indbringelse af en midlertidig inddragelse af næringsbrevet for domstolene – og således ikke til selve domstolsprøvelsen.

Spørgsmål 35:

Vil ministeren nærmere redegøre for, hvilke beviser, der skal foreligge og hvilken bevisafvejning myndigheden skal foretage, for at myndigheden kan fastslå, at der foreligger en overhængende risiko for fødevarer sikkerheden?

Svar:

Efter lovforslagets § 2, nr. 15, og § 3, nr. 1, kan næringsbrevet inddrages midlertidigt, hvis det skønnes at indebære en overhængende risiko for fødevarer sikkerheden at lade næringsbrevsindehaveren fortsætte sin virksomhed.

Som nævnt i lovforslagets særlige bemærkninger tænkes bestemmelsen navnlig anvendt i tilfælde af markedsføring eller omsætning af sundhedsskadelige fødevarer, fødevarer uegnet til menneskeføde, forurenede fødevarer m.v.

Der er ikke i fødevarer lovgivningen fastlagt en definition af fødevarer sikkerhed, men begrebet dækker samlet set over, at de fødevarer, der produceres og markedsføres, er sikre, og at forbrugerne kan være trygge ved de fødevarer, som de indtager.

Fødevarerikkerheden kan kompromitteres på mange måder. Som eksempler på forhold, der kan udgøre en risiko for fødevarerikkerheden, kan nævnes meget mangelfuld rengøring, skadedyr (eksempelvis rotter), alvorlige overskridelser af kemiske grænseværdier, forekomst af sygdomsfremkaldende bakterier, fejlagtige brugsanvisninger, fremmedlegemer, forkert tilberedning m.m.

Det vil altid bero en konkret vurdering, om det vil indebære en sådan overhængende risiko for fødevarerikkerheden, at lade en næringsbrevsindehaver fortsætte sin virksomhed. Konstatningen af et eller flere af de ovennævnte forhold vil ikke nødvendigvis føre til, at myndighederne inddrager næringsbrevet midlertidigt, da det i den konkrete situation altid må overvejes, om mindre indgribende foranstaltninger vil være tilstrækkelige.

Spørgsmål 36:

Vil ministeren bedes redegøre for om proportionalitetsprincippet skal iagttages før en virksomhed lukkes?

Svar:

Proportionalitetsprincippet gælder for afgørelser truffet af forvaltningsmyndigheder, og således også vedrørende midlertidig inddragelse af næringsbrevet, jf. lovforslagets § 2, nr. 15, og § 3, nr. 1. Jeg skal i den forbindelse henvise til lovforslagets bemærkninger, pkt. 3.1.3, hvor det anføres, at det nøje skal overvejes, om andre mindre indgribende foranstaltninger i den konkrete situation vil være tilstrækkelige.

Spørgsmål 37:

Kan ministeren bekræfte, at lukning af en virksomhed kan være en langt mere indgribende foranstaltning end en anholdelse?

Svar:

Der er efter lovforslagets § 2, nr. 15, og § 3, nr. 1, mulighed for i ganske særlige tilfælde at inddrage næringsbrevet midlertidigt ved en administrativ beslutning. Dette kan ske overfor en person eller et selskab (juridisk person). Da midlertidig inddragelse af næringsbrevet og en anholdelse ikke er sammenlignelige sanktioner, finder jeg ikke at kunne udtale mig om, hvorvidt den ene sanktion er mere indgribende end den anden.

Spørgsmål 38:

Vil ministeren yde teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, der sikrer et automatisk krav om rettens stillingtagen til en administrativ lukning af en virksomhed inden 72 timer?

Svar:

Jeg kan i det hele henvise til mit supplerende svar til udvalgets spørgsmål 12.

Spørgsmål 39:

Vil ministeren oplyse, hvordan en virksomhedsindehaver kan rense sig for myndighedens eventuelle urigtige beskyldninger?

Svar:

Hvis der foretages en midlertidig inddragelse af næringsbrevet overfor en person eller et selskab, vil afgørelsen blive efterfulgt af en frakendelsessag, som nævnt i § 11 i lov om næringsbrev til fø-

devarebutikker og § 7 a i lov om restaurations- og hotelvirksomhed. Hvis det begæres af den pågældende, foretages der forinden en domstolsprøvelse af den midlertidige inddragelse af næringsbrevet.

Det er myndigheden, der overfor retten skal godtgøre, at betingelserne for midlertidig inddragelse og frakendelse af næringsbrevet er opfyldt, og den pågældende person eller virksomhed har under retssagen adgang til at fremlægge beviser, indkalde vidner og sagkyndige m.m. i sædvanligt omfang. Finder retten herefter ikke, at betingelserne for inddragelse eller frakendelse er opfyldt, vil den pågældende igen kunne drive virksomhed efter loven.

Spørgsmål 40:

Kan ministeren bekræfte, at nultolerance ikke i sig selv indebærer, at der skal slækkes på retssikkerheden, men alene indebærer en skærpet retshåndhævelse under iagttagelse af en retssikkerhed, der lever op til regeringens målsætning om forbedret retssikkerhed, som det har manifesteret sig i regeringens erklæringer i forbindelse med fremsættelse af forslag til lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligt?

Svar:

Nærværende lovforslag er en udmøntning af flere punkter fra den politiske aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om nul-tolerance på fødevarerområdet. Formålet med lovforslaget er at indføre skærpede straffe og sanktionsmuligheder, og herunder mulighed for at gribe ind hurtigt og effektivt overfor personer og virksomheder, der udøver deres erhverv på en helt uansvarlig måde. Der er i lovforslaget indsat bestemmelser, der giver adgang til domstolsprøvelse af myndighedernes afgørelser, og som derved sikrer de berørte personer og virksomheders retssikkerhed.

Spørgsmål 41:

Vil ministeren oplyse i hvilke situationer en administrativ inddragelse af næringsbrevet kan komme på tale?

Svar:

Efter lovforslagets § 2, nr. 15, kan næringsbrev til fødevareraktivitet i ganske særlige tilfælde inddrages midlertidigt. Ligeledes kan næringsbrev til restaurations- og hotelvirksomhed inddrages midlertidigt efter lovforslagets § 3, nr. 1. Afgørelse herom træffes af Fødevarestyrelsen.

Jeg har redegjort for, hvornår bestemmelserne bringes i anvendelse i mine svar til udvalgets spørgsmål (ad L 28) 5, 6, 7, 8, 11, 13 og 23, og jeg skal gerne redegøre for dette igen. Bestemmelserne finder således anvendelse, hvis det vil indebære overhængende risiko for fødevareraktivitet at lade næringsbrevsindehaveren fortsætte sin virksomhed. Bestemmelserne finder også anvendelse i tilfælde af, at næringsbrevsindehaveren groft eller gentagne gange væsentligt har overtrådt fødevarerlovgivningen, og der er en overhængende risiko for, at virksomheden vil fortsætte med at blive drevet på en måde, der ikke er i overensstemmelse med fødevarerlovgivningen. Bestemmelserne kan således både anvendes i førstegangstilfælde og overfor den person eller virksomhed, som flere gange har overtrådt fødevarerlovgivningen, og hvor der er overhængende risiko for, at denne adfærd vil blive fortsat.

Spørgsmål 42:

Kan ministeren bekræfte, at lovforslaget indebærer, at en administrativ fastsat bødestraf for overtrædelse af fødevarerlovgivningen udmåles efter antal ansatte, hvorimod en bøde fastsat af domstolene udmåles efter virksomhedens størrelse?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Det fremgår af fødevarerlovens § 60, stk. 5, at der ved udmåling af bødestraf for overtrædelse af fødevarerlovgivningen - udover de almindelige regler i straffeloven - skal tages hensyn til virksomhedernes omsætning. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. januar 2006, og fastsættelse af bødestørrelser efter virksomhedens størrelse og omsætning har således intet med lovforslag L 28 at gøre.

Det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelsen, at formålet var en forhøjelse af bødeniveauet for **større** virksomheder, så den præventive effekt forholdsmæssigt blev bedre sammenlignelig for virksomhederne uanset størrelse. Til eksempel vil en bøde på 10.000 kr. have større præventiv effekt på en kiosk end et stort supermarked, og de større virksomheder kan i højere grad indregne bøder som en driftsomkostning.

Differentiering efter størrelse blev fastsat således, at der ved udmåling af bødestørrelsen skulle tages hensyn til virksomhedens omsætning.

Ved den efterfølgende udmøntning af bestemmelsen i relation til udstedelse af administrative bødeforlæg viste det sig, at fødevareregionerne ikke uden videre kan skaffe de nødvendige omsætningstal for virksomhederne. Virksomhederne har således ikke pligt til at udlevere deres omsætningstal til fødevareremyndighederne alene med henblik på fastsættelse af bødens størrelse.

På den baggrund valgte Fødevarestyrelsen – efter drøftelser med fødevareregionerne - antal ansatte som **indikator** for virksomhedens omsætning. Antal ansatte giver i de fleste tilfælde en god indikation af virksomhedens omsætning og størrelse.

I de øvrige tilfælde, hvor fødevareremyndighederne vurderer, at de ikke har tilstrækkelige indikatorer for at kunne fastslå virksomhedens omsætning, fordi der fx vurderes at være en stor omsætning i forhold til antal ansatte, skal virksomheden politianmeldes med påstand om, at bøden fastsættes i forhold til virksomhedens omsætning. Dette kan bl.a. være tilfældet ved kontorvirksomheder, som ikke selv producerer fødevarer, men alene køber og videresælger varerne, og som ikke nødvendigvis på noget tidspunkt er i fysisk besiddelse af varerne.

Omvendt vil bødestørrelsen i de tilfælde, hvor fødevareremyndighederne vurderer, at antal ansatte i virksomheden ikke er en pålidelig indikator for virksomhedens omsætning, fordi der vurderes at være en meget lille omsætning i forhold til antal ansatte, kunne nedsættes konkret.

Såvel bøder idømt af domstolene som administrative bøder skal således fastsættes ud fra virksomhedens størrelse. Domstolene anvender direkte omsætning som grundlag for fastsættelse af bødestørrelsen, mens fødevareremyndighederne anvender antal ansatte i virksomheden som indikator for omsætningen.«

Spørgsmål 43:

Kan ministeren bekræfte, at hvis en virksomhed med få ansatte og stor omsætning får en administrativ fastsat bøde for overtrædelse af fødevarerlovgivningen, så udmåles den efter antallet af ansatte uden hensyntagen til virksomhedens omsætning?

Svar:

Jeg henviser til besvarelsen af Udvalgets spørgsmål 42.

Spørgsmål 44:

Kan ministeren bekræfte, at en virksomhed som f.eks. Bilka i Århus ikke blot kan opdele virksomheden i afdelinger (bagerjomfruer og slagtersvende) - og derved komme under f.eks. 25 ansatte, så de derved kan slippe med en mindre bøde?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Fødevarestyrelsen skal indledningsvist understrege, at det er fødevaremyndighederne, som ud fra nærmere fastsatte kriterier beslutter, hvordan kontrollen med den enkelte fødevarer virksomhed tilrettelægges, herunder om kontrollen med f.eks. et supermarked opdeles på flere tilsynsenheder.

Virksomheden kan således ikke selv bestemme, om kontrollen foretages ud fra en opdeling i forskellige afdelinger, eller ud fra et samlet hele.

Efter statsliggørelsen af fødevarer kontrollen i 2000 kunne fødevaremyndighederne konstatere, at der var forskelle i den måde, hvorpå kontrollen med detailvirksomheder blev tilrettelagt. Nogle steder blev eksempelvis større supermarkeder med flere afdelinger kontrolleret under ét, og man udarbejdede én samlet kontrolrapport. Andre steder blev hver afdeling i et supermarked kontrolleret separat, således at hver afdeling modtog en kontrolrapport.

For at skabe en mere ensartet praksis, blev der fastsat nærmere retningslinjer for kontrollen med sådanne detailvirksomheder. Af hensyn til offentlighedsordningen fandtes det mest hensigtsmæssigt at opdele de pågældende detailvirksomheder i flere separate tilsynssteder, så f.eks. en bagerafdeling i supermarkedet kan sammenlignes med andre selvstændige bagerforretninger i samme by. På den måde får forbrugeren et reelt grundlag for at træffe et kvalificeret valg.

Når fødevaremyndighederne opdeler detailvirksomhederne i afdelinger, foretages en vurdering af, om de forskellige afdelinger kan betragtes som separate enheder i virksomheden. F.eks. vil en bager-, slagter- og fiskeafdeling samt bistro og personalekantine i et supermarked blive betragtet som selvstændige tilsynsenheder, og det samme er tilfældet for restauranter, kiosker og afdelingskøkkener på et hospital. En forretning, der ikke har tilvirkningsafdelinger vil normalt ikke blive opdelt i flere tilsynsenheder. Man opdeler således ikke i f.eks. vinafdeling, kolonial samt frugt og grønt.

Den ovenfor skitserede inddeling af detailvirksomheder medfører, at bøder, efter bestemmelsen i fødevarelovens § 60, stk. 5, skal differentieres i forhold til omsætningen i den afdeling, som udgør en selvstændig tilsynsenhed – f.eks. bagerafdelingen i et supermarked. Hermed sikres det også, at bødens størrelse sættes i forhold til netop den afdeling, som ikke overholder reglerne – slagterafdelingen og fiskeafdelingen i samme supermarked kan drives upåklageligt uafhængigt af den bagerafdeling, som ikke overholder reglerne.

Ved fastsættelse af administrative bøder anvendes antal ansatte som indikator for omsætningen, jf. besvarelsen af bl.a. udvalgets spørgsmål 42. Fødevaremyndighederne skal således ved udstedelse af administrative bødeforlæg til de omhandlede detailvirksomheder tage udgangspunkt i antal ansatte i den afdeling, som udgør en selvstændig tilsynsenhed.«

Spørgsmål 45

Hvilken sanktion ville følgende overtrædelser have givet anledning til, hvis lovforslaget havde været gældende på tidspunktet for indskærpelserne,

- Indskærpelse til Fødevarestyrelsens kantine 9/3-2006, hvor kantinen skulle få orden i sin egenkontrol,

- Indskærpelse til Finansministeriets kantine i 10/2005 og i 8/2006 vedr. uorden i egenkontrollen,
- Indskærper til Socialministeriets kantine i 2/2005 og Forsvarsministeriets kantine samme dato,
- Indskærper til Videnskabsministeriets kantine i 9/2006,
- Indskærpelse til Fødevarerministeriets kantine i 9/2005,
- Indskærpelse til kantinen i Proviantgården for kludder i egenkontrollen 8/2006,
- Indskærpelse til Snapstinget for ikke at leve op til rengøringsplanen i 12/2005,
- Indskærpelse til Arbejdsdirektoratets kantine for høje temperaturer i deres køler i 6/2005,
- Indskærpelse til Miljøministeriet i 6/2005 for ikke at gøre tilstrækkeligt rent i kantinen,
- Indskærpelse til Kulturministeriets kantine i både 3/2005 og i 9/2005 vedrørende rengøringen og behandlingen af fødevarer,
- Indskærpelse til Familie- og forbrugerministeriets kantinekøkken den 30/8 2006, da den var gal med behandlingen af fødevarer, og hvordan er der fulgt op på disse overtrædelser?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»Lovforslag L 28, som er et led i udmøntningen af nul-tolerance planen på fødevarerområdet, indeholder vejledende bødestørrelser for forskellige kategorier af strafbare forhold indenfor fødevarerlovgivningens område. Forslaget regulerer imidlertid ikke i hvilke situationer fødevarermyndighederne skal sanktionere med bødestraf, eller hvornår der anvendes en anden sanktion.

Hvilken sanktion, fødevarermyndighederne konkret skal anvende, afhænger af en individuel vurdering i den enkelte sag. Der skal anvendes den sanktion, som er nødvendig for at sikre, at reglerne overholdes. På den anden side må sanktionen ikke være mere indgribende end nødvendigt. Det indgår således også i vurderingen, om virksomheden i almindelighed overholder reglerne eller om der tidligere har været konstateret overtrædelser i virksomheden.

Ved overtrædelse af klare regler er udgangspunktet en administrativ bøde, med mindre der er tale om bagatelagte overtrædelser, jf. Fødevarestyrelsens instruks om mere konsekvent bødesanktionering. Instruksen, som også er et led i udmøntningen af nul-tolerance planen, trådte i kraft den 1. juli 2006, og det er således kun overtrædelser begået efter denne dato, der er omfattet af instruksen.

Som det fremgår ovenfor, ville lovforslaget ikke i sig selv have haft betydning for valget af sanktion i de sager, som nævnes i spørgsmålet. Det er i øvrigt altid vanskeligt og forbundet med retssikkerhedsmæssige betænkeligheder at udtale sig om, hvordan en sag ville være afgjort, såfremt grundlaget havde været et andet, da afgørelsen blev truffet. Virksomhederne har i givet fald ikke mulighed for at tage til genmæle eller få afgørelsen prøvet administrativt eller ved domstolene.

For så vidt angår opfølgningen på de indskærper, som er nævnt i spørgsmålet, kan Fødevarestyrelsen på baggrund af oplysninger fra Fødevareregion Øst oplyse følgende:

- Indskærpelsen til Fødevarestyrelsens kantine den 9. marts 2006 er fulgt op ved et tilsyn den 3. april 2006.
- Indskærpelsen til Finansministeriets kantine den 10. oktober 2005 er fulgt op ved tilsyn den 23. august 2006. Indskærpelsen givet ved tilsyn den 23. august 2006 er planlagt fulgt op ved næste ordinære tilsyn.
- Indskærpelsen til Socialministeriets kantine den 21. februar 2005 vedrørende egenkontrol er fulgt op ved et tilsyn den 21. august 2006. Indskærpelsen den 21. februar 2005 vedrørende

vedligeholdelse kunne ikke kontrolleres ved tilsynet den 21. august 2006, da vedligeholdelsesarbejdet ikke var tilendebragt på datoen for kontrolbesøget.

- Indskærpelserne til Forsvarsministeriets kantine den 21. februar 2005 er fulgt op ved et tilsyn den 21. august 2006.
- Indskærpelsen til Videnskabsministeriets kantine den 14. september 2006 er planlagt fulgt op ved næste ordinære tilsyn.
- Indskærpelsen til Fødevareministeriets kantine den 19. september 2005 er fulgt op ved et tilsyn den 5. april 2006.
- Indskærpelserne til kantinen i Proviantgården den 23. august 2006 er planlagt fulgt op ved næste ordinære tilsyn.
- Indskærpelsen til Snapstinget den 6. december 2005 er fulgt op ved et tilsyn den 23. august 2006.
- Indskærpelsen til Arbejdsdirektoratets kantine den 24. juni 2005 er fulgt op ved et tilsyn den 9. oktober 2006.
- Indskærpelsen til Miljøministeriets kantine den 21. juni 2005 er fulgt op ved et tilsyn den 28. oktober 2005.
- Indskærpelserne til Kulturministeriets kantine hhv. den 2. marts 2005 og den 27. september 2005 er fulgt op ved et tilsyn den 20. september 2006.

Indskærpelsen til Familie- og forbrugerministeriets kantinekøkken den 30. august 2006 er fulgt op ved tilsyn den 1. september 2006.«

Spørgsmål 46

Hvis en virksomhed med relativt mange ansatte får en administrativ bøde for overtrædelse af fødevarelovgivningen, og virksomheden vælger at anke afgørelsen, kan ministeren så bekræfte, at virksomheden kan få bødens størrelse reduceret, når bødens størrelse nu vurderes ud fra virksomhedens omsætning?

Svar:

Administrative bødeforlæg er et tilbud fra fødevareregionen om en hurtig afgørelse af den konkrete sag. Accepteres bødeforlægget ikke, har det som eneste konsekvens, at regionen politianmelder sagen, hvorefter sagen kører som normal straffesag. Forvaltningsretligt er et administrativt bødeforlæg således ikke en afgørelse og kan derfor ikke påklages.

I Fødevarestyrelsens retningslinier for opdelingen i små, mellemstore og store virksomheder anvendes antal ansatte (omregnet til antal heltidsstillinger) som en i langt de fleste tilfælde pålidelig indikator for virksomhedens omsætningsmæssige størrelse.

Da regionens vurdering af, om virksomheden omsætningsmæssigt kan anses for lille, mellemstor eller stor beror på et skøn, er der givet virksomhederne mulighed for at anmode regionen om at re-vurdere virksomhedens størrelse. En sådan anmodning vil kunne begrundes i, at virksomheden ikke er enig i fødevareregionens skøn f. eks. fordi virksomheden mener at have en lav omsætning i forhold til antallet af ansatte.

Hvis regionen på den baggrund finder grundlag for at ændre vurderingen af virksomhedens størrelse, korrigeres bødestørrelsen i bødeforlægget i overensstemmelse med denne ændrede vurdering.

Hvis regionen ikke finder anledning til at ændre sin oprindelige vurdering, har virksomheden fortsat mulighed for ikke at acceptere bødeforlægget. Det vil herefter være op til domstolene at vurdere virksomhedens indsigelser.

Spørgsmål 47:

Vil ministeren kommentere artiklen »Juraprofessor revser ny fødevarelov« bragt i Altinget den 5. december 2006?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg henholder mig:

»I artiklen fremstår det som om, at bødedifferentiering efter virksomhedernes størrelse og omsætning er et nyt forslag, som er indeholdt i lovforslag L 28. Denne opfattelse synes i øvrigt at være ret udbredt.

Det er imidlertid ikke korrekt. Bødedifferentiering efter virksomhedernes omsætning blev vedtaget ved seneste ændring af fødevareloven i 2005, jf. fødevarelovens § 60, stk. 5, og trådte i kraft den 1. januar 2006. Lovforslag L 28 har således intet med differentiering af bødestørrelser efter virksomhedsstørrelse og -omsætning at gøre og ændrer ikke ved praksis på området.

I artiklen synes det endvidere forudsat, at anvendelse af kriteriet antal ansatte ved fødevaremyndighedernes fastsættelse af administrative bøder er helt uafhængig af virksomhedens omsætning, som er det kriterium, som nævnes direkte i fødevarelovens § 60, stk. 5.

Dette er heller ikke tilfældet. Som det også fremgår af bl.a. besvarelsen af Udvalgets spørgsmål 42, hvortil der henvises, anvendes antal ansatte netop som indikator for virksomhedens omsætning.

Fødevaremyndighederne kan ikke i alle tilfælde få de nødvendige oplysninger om virksomhedernes omsætningstal. Fødevarestyrelsen har på den baggrund - efter drøftelser med fødevareregionerne - vurderet, at antal ansatte i virksomheden er en god indikator for virksomhedens omsætning. I de fleste tilfælde giver antal ansatte et realistisk billede af, om virksomheden størrelsesmæssigt og omsætningsmæssigt kan betragtes som lille, mellemstor eller stor. Da Fødevarestyrelsen ifølge interne retningslinjer ikke forhøjer normalbødestørrelsen med mere end enten 50 pct. eller 100 pct. på grund af skærpende omstændigheder - og således heller ikke ville gøre det, selvom de konkrete omsætningstal var tilgængelige - finder styrelsen, at forhøjelsen af normalbødestørrelsen efter antal ansatte i virksomheden som regel tilsvarende den forhøjelse, som ville ske, hvis de konkrete omsætningstal var tilgængelige for fødevaremyndighederne. Fødevarestyrelsen er af den opfattelse, at man derved i videst muligt omfang forsøger at ramme den bødestørrelse, som domstolene ville komme frem til.

Det er imidlertid vigtigt at bemærke, at antallet af medarbejdere ikke substituerer begrebet »omsætning«. Forvaltningen skal leve op til det såkaldte officialprincip i forvaltningsretten, hvilket indebærer, at forvaltningen skal træffe sin afgørelse om rette bødestørrelse på et sagligt og tilstrækkeligt grundlag. Såfremt fødevaremyndighederne når frem til, at der er andre indikatorer for så vidt angår virksomhedens størrelse, aktivitetsniveau mv., der taler for, at omsætningen er højere eller lavere end antallet af ansatte afspejler, er myndighederne forpligtet til at tage disse indikatorer i betragtning for at nå frem til en korrekt afgørelse.

Det er væsentligt at understrege, at forhøjelse af bødestørrelsen i administrative bødeforlæg på grund af virksomhedens omsætning, som vurderet på baggrund af antal ansatte, fremgår specifikt af bødeforlægget. Virksomheden har således mulighed for at rette henvendelse til fødevareregionen, hvis den er uenig i grundlaget for forhøjelsen, hvorefter regionen vil revurdere spørgsmålet.

Hvis regionen fastholder bødestørrelsen, har virksomheden mulighed for at få spørgsmålet om bødestørrelse, herunder forhøjelse på grund af omsætning, prøvet ved domstolene, jf. nærmere herom i besvarelsen af Udvalgets spørgsmål 46.«

Spørgsmål 48:

Vil ministeren yde teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, hvorefter administrativt fastsatte bøder og bøder fastsat af domstolene for overtrædelser af fødevarerlovgivningen beregnes ud fra den samme metode?

Svar:

Indledningsvist skal jeg bemærke, at der efter min opfattelse anvendes den samme metode til differentiering af bødestørrelser ved fødevareregionernes udstedelse af administrative bødeforlæg som ved domstolene. I forbindelse med differentiering tages i begge tilfælde udgangspunkt i virksomhedens omsætning – ved domstolene anvendes omsætning direkte, mens der ved administrative bøder anvendes antal ansatte som indikator for omsætningen. Jeg kan vedrørende den nærmere baggrund herfor henvise til min besvarelse af bl.a. udvalgets spørgsmål 42 og 47.

Hvis Fødevarestyrelsen skal kunne beregne bøder ud fra samme metode som domstolene vil det kræve, at Fødevarestyrelsen får adgang til det konkrete årsregnskab for virksomheden, når den administrative bøde fastsættes.

En ændring kunne f.eks. foretages ved indsættelsen af et § 54, 2.pkt med følgende ordlyd:

»§ 1

7. § 54, 2. pkt. affattes således:

»Ligeledes skal en fødevarer virksomhed efter anmodning fra tilsynsmyndighederne fremlægge seneste årsregnskab til brug for udmåling af bødestørrelse efter § 60, stk. 5.««

Jeg kan imidlertid ikke støtte dette ændringsforslag.

Der er visse komplikationer ved denne lovtekniske løsning. I henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention gælder der et forbud mod selv-inkriminering. Dette forbud kan eventuelt problematisere, at ejeren af en virksomhed forpligtes til at oplyse grundlaget for fastsættelsen af sanktionen. Menneskerettighedskonventionen hører som udgangspunkt under Justitsministeriets ressort. Familie- og Forbrugerministeriet har derfor taget kontakt til Justitsministeriet for at få retsstillingen nærmere belyst. Spørgsmålet giver anledning til yderligere overvejelse og kræver nærmere drøftelser med Justitsministeriet. Disse drøftelser forventes at være afsluttet hurtigst muligt og inden 2. behandlingen af lovforslaget.

Endvidere har Familie- og Forbrugerministeriet fundet det relevant at tage kontakt til Skatteministeriet for at få retsstillingen for fremlæggelse af regnskaber til brug for Skat nærmere belyst. Spørgsmålet giver anledning til yderligere overvejelse og kræver nærmere drøftelser med Skatteministeriet, som forhåbentlig kan blive gennemført hurtigst muligt.

Spørgsmål 49:

Såfremt en virksomhed, har fået en administrativt fastsat bøde for overtrædelse af fødevarerlovgivningen, skal virksomheden lade være med at betale bøden og acceptere at blive politianmeldt, såfremt virksomheden ønsker bøden prøvet ved en domstol, hvilket kan være krænkende for en virksomhed. Kan ministeren anvise en måde, hvorpå en virksomhed kan få prøvet en bøde for domstolen uden politianmeldelse?

Svar:

Ministeriet er ikke bekendt med, at sager, hvor en virksomhed eller borger ikke vedgår et administrativt bødeforlæg og hvor myndigheden fastholder, at der er begået en lovovertrædelse, kan afgøres på anden måde end ved at politianmelde forholdet.

Spørgsmål om administrativt fastsatte bøder og prøvelsen af disse ved domstolene hører imidlertid som udgangspunkt under Justitsministeriets ressort, eftersom bl.a. retsplejelovens regler gælder på området. Familie- og Forbrugerministeriet har derfor taget kontakt til Justitsministeriet for at få retsstillingen nærmere belyst. Spørgsmålet giver anledning til yderligere overvejelse og kræver nærmere drøftelser med Justitsministeriet. Disse drøftelser forventes at være afsluttet hurtigst muligt og inden 2. behandlingen af lovforslaget.

Spørgsmål 50:

Vil ministeren yde teknisk bistand til udformning af et ændringsforslag, hvorefter en virksomhed kan få prøvet en bøde for overtrædelse af fødevarerlovgivningen uden at skulle politianmeldes?

Svar:

Spørgsmål om administrativt fastsatte bøder og prøvelsen af disse ved domstolene hører som udgangspunkt under Justitsministeriets ressort, eftersom bl.a. retsplejelovens regler gælder på området. Familie- og Forbrugerministeriet har derfor taget kontakt til Justitsministeriet for at få retsstillingen nærmere belyst. Spørgsmålet giver anledning til yderligere overvejelse og kræver nærmere drøftelser med Justitsministeriet. Disse drøftelser forventes at være afsluttet hurtigst muligt og inden 2. behandlingen af lovforslaget.

Spørgsmål 51:

Kan ministeren oplyse, om det er et generelt retsprincip, at såfremt en borger eller en virksomhed ønsker en administrativt fastsat bøde prøvet ved domstolen, så sker det ved ikke at betale bøden, hvorefter en politianmeldelse og prøvelse af bøden ved domstolene følger?

Svar:

Spørgsmål om administrativt fastsatte bøder og prøvelsen af disse ved domstolene hører som udgangspunkt under Justitsministeriets ressort, eftersom bl.a. retsplejelovens regler gælder på området. Familie- og Forbrugerministeriet har derfor taget kontakt til Justitsministeriet for at få retsstillingen nærmere belyst. Spørgsmålet giver anledning til yderligere overvejelse og kræver nærmere drøftelser med Justitsministeriet. Disse drøftelser forventes at være afsluttet hurtigst muligt og inden 2. behandlingen af lovforslaget.

Spørgsmål 52:

Hvor hurtigt vil en myndighed kunne indbringe en sag for domstolene, hvis en erhvervsdrivende anmoder om, at en midlertidig inddragelse af et næringsbrev indbringes for domstolene?

Svar:

Jeg kan oplyse, at der vil blive fastlagt interne retningslinjer, der skal gælde for Fødevarestyrelsen, når denne i henhold til næringsbrevslovens § 11 a og restaurationslovens § 7 b inddrager næringsbrevet midlertidigt. Det vil fremgå af disse retningslinjer, at Fødevarestyrelsen, såfremt den modtager anmodning om sagsanlæg, skal bestræbe sig på at anlægge sag senest 3 hverdage efter anmodningens fremsigelse. Som bekendt har det formodningen for sig, at en midlertidig fratagelse af næringsbrevet kun vil ske i ekstraordinære situationer.

Spørgsmål 53:

Hvad er ministerens holdning til, at administrative beslutninger om midlertidig inddragelse af næringsbrevet kun kan træffes af direktøren for Fødevarestyrelsen?

Svar:

I forbindelse med afgørelser i Fødevarestyrelsens regi er der almindeligvis tale om to-instans afgørelser. Således er der ved afgørelser truffet af en fødevareregion normalt klageadgang til Fødevarestyrelsen, mens der ved afgørelser truffet af Fødevarestyrelsen normalt er klageadgang til Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender. I forbindelse med midlertidig inddragelse af næringsbrevet, jf. lovforslagets § 2, nr. 15, og § 3, nr. 1, er der ikke administrativ klageadgang, og prøvelse af spørgsmålet om den midlertidige inddragelse indbringes således for domstolene.

Der er ikke nogen formel eller indholdsmæssig forskel på, om det i lovteksten anføres, at beslutningen træffes af Fødevarestyrelsen eller af Fødevarestyrelsens direktør, idet styrelsens direktør altid vil være øverste ansvarlige for de afgørelser, der træffes af styrelsen. Da afgørelser om midlertidig inddragelse af næringsbrevet vil være meget principielle og indgribende, vil det under alle omstændigheder være naturligt, at Fødevarestyrelsens direktion inddrages i beslutningen.

Spørgsmål 54:

Vil ministeren yde teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, hvorefter administrative beslutninger om midlertidig inddragelse af næringsbrevet kun kan træffes af direktøren for Fødevarestyrelsen?

Svar:

Idet jeg indledningsvist kan henvise til mit svar til udvalgets spørgsmål 53, kan et ændringsforslag som det skitserede se ud som følger:

§ 2

18. Nr. 15 affattes således:

»15. I § 11 a, stk. 1, indsættes efter »skal«: »direktøren for«.

§ 3

3. Nr. 1 affattes således:

»1. I § 7 b, stk. 1, indsættes efter »skal«: »direktøren for«.

*Bemærkninger til ændringsforslaget**Til § 2, nr. 18*

Den foreslåede ændring fastlægger, at beslutningen om midlertidig inddragelse af næringsbrevet træffes af direktøren for Fødevarestyrelsen. Der er ikke nogen formel eller indholdsmæssig forskel på, om det i lovteksten anføres, at beslutningen træffes af Fødevarestyrelsen eller af Fødevarestyrelsens direktør, idet styrelsens direktør altid vil være øverste ansvarlige for de afgørelser, der træffes af styrelsen. Da afgørelser om midlertidig inddragelse af næringsbrevet vil være meget principielle og indgribende, vil det under alle omstændigheder være naturligt, at Fødevarestyrelsens direktion inddrages i beslutningen.

Til § 3, nr. 3

Der kan i det hele henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 18.